

6/2014

„Čtyřicetdvojka“ připravena

Tři sta dvacet vojáků a devadesát kusů techniky 42. mpr cvičilo
ve vojenském újezdu Boletice

Den pozemního vojska

BAHNA 2014

Protičník se skrýval dole v údolí mezi budovami obce Bouda. Před chvílí palbou z kanónových samohybných houfnic DANA vz. 77 rozkryl své poslední palebné postavení. V tomto okamžiku již měl velitel našeho úkolového uskupení k dispozici veškeré informace. Ze všeho nejdříve vyřadil palbou protivníkovy tanky. Pak přivolal zálohy a zasadil rozhodující úder. Roje z vozidel Kajman zasáhly do poslední fáze bojů. Obsadily a „vyčistily“ osadu.

Hlavní ukázka Armády České republiky na 25. ročníku Dne pozemního vojska Bahna 2014, který se uskutečnil v sobotu 7. června 2014 ve vojenském újezdu Brdy, měla velice aktuální scénář. Dvě země sváděly spor o separatistickou provincii, vše vyvrcholilo obsazením jejího území, v tomto případě znázorněného osadou Bouda. Úkolové uskupení „našich“ mělo za úkol vytlačit protivníka z této oblasti. A to s podporou vzdušných sil poskytovanou jednak vrtulníky Mi-35 a jednak výsadem uskutečněným z vrtulníku Mi-171. Útočná operace zaměřená na vyhledání a zničení nepřítele byla postavena na jednotkách 7. mechanizované brigády a doplněna o další prvky z celé AČR.

Divácky velice zajímavé byly i dvě hlavní historické ukázky připomínající 100 let od vzniku československých legií na začátku první světové války a 70 let od zahájení dukelské operace během druhé světové války. Především piloti historických letounů v tomto případě prokazovali skutečné mistrovství.

Na organizování Dne pozemního vojska se podílelo přes 800 vojáků s více než 250 kusy pozemní techniky. Moderní výzbroj armády doplnilo na 100 kusů historické vojenské techniky a 300 členů vojenských historických klubů. Krásné slunečné počasí přivítalo na padesát tisíc návštěvníků. Akce se zúčastnil předseda vlády ČR Bohuslav Sobotka, předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Jan Hamáček, ministr obrany Martin Stropnický, náčelník Generálního štábu Armády České republiky armádní generál Petr Pavel a další významní hosté.

Text a foto: Vladimír Marek

HOST

Děláme pozitivní agendu	2
S náměstkem ministra obrany Tomášem Kuchtou jsme hovořili nejen o podpoře českého obranného průmyslu	

VÝCVIK

„Čtyřicetdvojka“ připravena	6
Dvanáct strakonických raket nad Baltem	10
Seskok na historické vřesoviště	30

VZDUŠNÉ SÍLY AČR

Gripeny? Dalších 12 let!	8
Integrace CIV-MIL	34

MISE

Když jsou tanky na hranici, je už pozdě	12
Polní chirurgický tým v akci	18

LEGISLATIVA

Veteráni nejen v uniformě	16
----------------------------------	-----------

VĚDA A VÝZKUM

Future Forces	22
----------------------	-----------

TECHNIKA A VÝZBROJ

Advanced Super Hornet	24
Balistická ochrana současných obrněných vozidel	27
Novinky pro pozemní vojsko	28
Kulomet 9A-624	45

ZBROJNÍ VELETRH

Zbrojáři představovali své perly	37
---	-----------

HISTORIE

V Sarajevu jen dvě kule	41
Příliš opožděná mise	48

Úhel pohledu vrchního praporčíka	5
Letní fotosoutěž	21
Domácí routery a jejich zranitelnost	44
Interní komunikační portál	47

S náměstkem ministra obrany Tomášem Kuchtou jsme hovořili nejen o podpoře českého obranného průmyslu

Děláme pozitivní agendu

Náměstek ministra obrany Tomáš Kuchta vystudoval Provozně-ekonomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně. Od roku 1994 pracoval na Ministerstvu zahraničních věcí. Působil mimo jiné na velvyslanectvích ČR v Římě, Záhřebu a ve stálé misi ČR při Evropské unii v Bruselu. V resortu má na starosti obranný průmysl, podporu jeho exportu, státní podniky a příspěvkové organizace spadající pod MO ČR.

Jaká byla vaše zkušenost s resortem obrany a armádou vůbec předtím, než jste nastoupil do funkce náměstka ministra?

První zkušenost v tomto směru jsem učinil, když jsem v roce 1989 nastoupil vojenskou základní službu do Hranic, kde jsem strávil několik měsíců. Pak mne převedli do Brna na Vyšší doplňovací velitelství.

Jak vzpomínáte na ten rok strávený v uniformě?

Vojnu jsem měl docela dobrou. Byl jsem na finančním oddělení, měl jsem na starosti kontrolu finančních prostředků na útvarech. Ty první měsíce jsem strávil u dělostřelců, tam byla klasická vojna se vším všudy. Později na doplňovacím velitelství to byla spíše kancelářská práce.

Jak moc se odlišovaly vaše představy, které jste o resortu Ministerstva obrany měl předtím, než jste nastoupil do funkce, od reality, se kterou jste se setkal?

Myslím, že jsem měl poměrně jasnou a konkrétní představu, do čeho jdu. Na Ministerstvu zahraničních věcí jsem přicházel například do kontaktu s vojenskými přidělenci na ambasádách, kde jsem působil. Setkával jsem se i s ministry obrany a jejich podřízenými. Ta spolupráce tam prostě byla. Nemluvě o tom, že mým posledním velvyslancem v Chorvatsku byl bývalý ministr obrany

Karel Kühnl. O resortu obrany jsme se poměrně často bavili. Myslím si, že jsem nepřišel na ministerstvo takřkajíc nepolíbený a že jsem o něm něco věděl.

Během pražského summitu NATO jste pracoval pro tehdejšího generálního tajemníka NATO Robertsona. Byla to zajímavá zkušenost?

Samozřejmě, byla to velmi dobrá zkušenost. Jednalo se tenkrát vlastně o shodu okolností.

Působil jsem na ambasádě v Římě a bylo potřeba zajistit Liaison Officers jednotlivým účastníkům summitu. Původně se se mnou počítalo pro italského premiéra Berlusconiho. Protože ale zástupce generálního tajemníka NATO Minuto-Rizzo byl Ital, byl jsem nakonec přidělen k němu a ke generálnímu tajemníkovi.

Na Ministerstvu obrany jste dostal na starost obranný průmysl a podporu jeho exportu. To je nová věc, náměstek

s takovouto specializací tady v minulosti nebyl. Proč se zaměřujete právě na tuto oblast?

Předně bych chtěl zdůraznit, že sekce, kterou mám na starosti, byla sestavena na základě struktury, které již existovaly. To znamená, že v souvislosti s jejím zřízením nedošlo k nějakému navyšování tabulkových počtů. Prostě jsme jen přeskupili určité útvary z ostatních sekcí tak, aby to dávalo nějaký logický smysl. Nějakou logickou posloupnost. Počínaje vědou a výzkumem, které byly při Národním úřadu pro vyzbrojování, přes zahraniční aktivity až po projektovou kancelář řízení projektů Evropské unie. Ta byla předtím součástí odboru řízení organizací. Nedošlo tedy k žádnému nabírání nových lidí a nějakému prodražování.

Vraťme se ale k tomu, proč se zaměřujete právě na tuto oblast.

Obranný průmysl je v rámci ekonomiky České republiky velmi významným segmentem. Rozhodně se nejedná o nějakou jednoduchou výrobu, ale naopak o výrobu, která s sebou přináší vysokou přidanou hodnotu a má u nás velkou tradici. Ministr Martin Stropnický si uvědomil, že nejlépe může našemu obrannému průmyslu pomoci právě Ministerstvo obrany. A to nejen tím, že by mu dávalo zakázky, ale také tím, že mu bude pomáhat od samého počátku posilováním jeho konkurenceschopnosti. A to jak prostřednictvím dotačních programů, tak i činností vlastních výzkumných ústavů a dokonce také Univerzity obrany. Jde o to, propojit všechny ty schopnosti a nástroje, které ministerstvo má. A to včetně toho, že v některých případech je opravdu schopno zadat zakázku přímo českému výrobcí bez výběrového řízení. Ze strategických důvodů je možné dosáhnout toho, aby zakázku zajišťovala česká firma. Existují ale i jiné možnosti podpory tohoto průmyslu. Například v průběhu bilaterálních jednání se zahraničními delegacemi, ať již v České republice či v zahraničí, můžeme se za tyto firmy zaručit. Říci, že s nimi máme dobrou zkušenost. To má velkou váhu. Podporujeme podniky i na zahraničních veletrzích. Ministerstvo obrany se některých z nich účastní s vlastními stánky. Ta škála nástrojů je velice široká.

Nezačíná nám také pomalu docházet, že kvalitní obranný průmysl je pro

obranyschopnost země stejně důležitý jako ozbrojené síly?

Obranný průmysl je esenciální pro to, abychom měli armádu, která není závislá na vnějších zdrojích. Pokud bychom byli v akvizicích odkázáni výhradně na zahraničí, tak ve chvíli nějakého konfliktu zjistíme, že daný výrobce tu výzbroj prostě nedodá. Najednou je o ni příliš mnoho zájemců. Může se také stát, že výrobce je ze země, která je nám v tu chvíli nepřátelsky nakloněná. Buďto nám tedy nedodá výrobek anebo náhradní díly, případně neudělá ani servis. Čím více věcí jsme schopni zajistit si vlastními silami, tím lépe. A právě to jsou ty strategické důvody, proč Ministerstvo obrany může za určitých okolností upřednostnit domácí průmysl.

Zmínil jste možnost udělení zakázek přímo českému průmyslu bez výběrového řízení. To je poměrně složitá záležitost, na jednu stranu potřebujeme prostřednictvím soutěže stlačit cenu co nejvíce dolů a na druhou stranu musíme také myslet na podporu domácího zbrojního průmyslu. Jak tyto dva aspekty správně vyvážit?

Tohle je velice těžké. Z tisku určitě víte, jak složitě je rozhodnout se pro jedno či druhé. Ve chvíli, kdy soutěžíte a snažíte se získat co nejlepší cenu, jste kritizován za to, že nedáváte příležitost českým firmám. Když jim naopak dáte příležitost, kritizují vás za to, že cena mohla být nižší. K tomuto kroku je tedy opravdu potřeba přistupovat jen v odůvodněných případech. A i tehdy musíte mít dobře ověřeno, jak by asi ta cena měla vypadat. Musí to být „vyfutrováno“ řadou znaleckých posudků. Bez takovychto podkladů by to jen těžko bylo obhajitelné.

Má ministerstvo nějaké „páky“, aby mohlo rozvoj českého zbrojního průmyslu ovlivňovat i z hlediska toho, co bude v budoucnu nejvíce potřebovat pro obranyschopnost země?

To je právě jedna z věcí, na které musíme ještě zapracovat. Naše sekce ale bude jen malou součástí tohoto procesu. Je esenciální, aby armáda věděla dlouhodobě dopředu, kterým směrem se chce vyvíjet, které schopnosti chce rozvíjet více a které naopak méně. Podle toho se potom

bude nastavovat dlouhodobý akviziční plán. Tam už budeme vědět, na které záležitosti se máme zaměřit s výzkumem, do čeho dávat peníze, abychom za pět deset let měli připravený hotový výrobek, který armáda bude opravdu potřebovat. Ne že se mezitím změní situace, přijdou nové priority a věc, na které se dlouhodobě pracovalo, se dá někam do šuplíku, protože momentálně již armáda o ni nemá zájem.

Náměstek ministra obrany Bohuslav Dvořák má na starost oblast vyzbrojování, vy zbrojní průmysl. To je dost podobné. Zmapovali jste si nějak tu hranici vaší odpovědnosti, abyste si navzájem takřkajíc neleželi do zelí?

Naše základní představa, a věřím, že pan náměstek Dvořák by to potvrdil, spočívá v tom, že sekce průmyslové spolupráce má ambici dělat těmto firmám službu. To znamená, že by za námi měly přicházet a říkat, potřebujeme to a to, podpořte nás v tom a tom směru. Jsme tu od toho, abychom pro firmy dělali takovou tu pozitivní agendu. Mělo by být zřetelné, že nás k něčemu potřebují. Na druhou stranu pan náměstek Dvořák má pod sebou aparát, který připravuje pro zbrojní firmy zakázky. Od armády dostane nějaké zadání, specifikaci toho, co je potřeba, a oni by měli se zavázanými očima vybírat z nabídek padni komu padni. A to bez ohledu na to, zda se s někým na zbrojním veletrhu viděli, či neviděli. Měli by být tím, kdo bude po těch firmách naopak něco chtít. Budou požadovat, aby dávaly kvalitní nabídky, aby nabízely skutečně konkurenceschopné zboží za co nejnížší cenu, která by byla pro Ministerstvo obrany výhodná.

Ministr Martin Stropnický nastoupil do resortu s tím, že se pokusí co nejvíce zefektivnit jeho chod, najít další úspory. Myslíte si, že se i v těch státních podnicích, které pod vás spadají, dají najít jisté rezervy?

Určitě. Už jsme rozjeli plošné opatření, jehož výsledkem by mělo být získání co nejvíce informací od těchto podniků. Na jejich základě pak vypracujeme určitá opatření na zefektivnění řízení a chodu těchto podniků. Již teď zjišťujeme, že v minulosti ne vždy byly tyto procesy dobře nastaveny. Například dozorčí rady ne vždy

dostávaly dostatečně podrobné informace pro to, aby mohly o některých investičních akcích rozhodovat skutečně fundovaně. Nebyla také úplně optimální komunikace mezi vedením podniku a Ministerstvem obrany. Občas docházelo k některým rozhodnutím, o kterých zakladatel předem nevěděl. Tohle bychom určitě chtěli změnit.

Před nedávnem jste se účastnil zahraniční cesty do Mali, kde jste k prodeji nabízel letouny An-26 vyřazené z výzbroje naší armády. Je pomoc při prodeji nepotřebného materiálu dalším z úkolů, které pod vás spadají?

Je potřeba využít každé příležitosti. Když jsme se dozvěděli o tom, že pan ministr letí speciálně na otočku do Mali a že bez jakéhokoliv navýšení finančních nákladů je možné se k této cestě připojit, zorganizovali jsme si tam jednání s malijským ministrem obrany, náčelníkem vzdušných sil a náčelníkem logistiky. Ze schůzek mimo jiné vyplynulo to, že letouny An-26 jsou pro ně zajímavé. Celou tu záležitost jsme rozpracovali, bohužel

ale došlo v Mali k tomu, že ministr obrany kvůli eskalaci konfliktu na severu země odstoupil. V tuto chvíli se jednání trochu zadrhla, doufám ale, že i s jeho nástupcem budeme schopni dovést tuto záležitost do konce.

Armáda stále ještě skladuje velké množství starého, nepotřebného materiálu, což stojí poměrně velké peníze. Myslíte si, že rychlejší odprodej tohoto materiálu je právě tou oblastí, kde byste mohli být úspěšní?

Budeme se snažit s těmito věcmi pracovat tak, abychom je co nejlépe pro resort zhodnotili. Pokud bude o tyto věci zájem a bude to výhodné pro armádu, určitě budeme aktivní. I to je jedna z našich rolí.

Pod vás spadají mimo jiné i kamenné vojenské nemocnice. Před časem se objevil názor, že armádě by stačily pouze dvě nemocnice. Jedna v Čechách a druhá na Moravě. Uvažujete o nějaké redukci?

Ne, rozhodně neplánujeme žádné slučování ani rušení. Jsme velmi spokojeni s tím, na jaké úrovni všechny tři vojenské nemocnice jsou. Jsme rádi, že se podařilo zařadit Ústřední vojenskou nemocnici ve Střehovicích do kategorie fakultních nemocnic. Díky tomu některé náklady na provoz této nemocnice nejdou na bedra již jen Ministerstva obrany, ale rovněž Ministerstva školství. Musím říci, že poté, co jsem se seznámil s chodem těchto zařízení a s jejich plány do budoucna, jsem velice spokojen s tím, jak fungují a jak jsou řízena.

Mohl byste zmínit některé projekty, které tyto nemocnice do budoucna připravují?

Například olomoucká vojenská nemocnice má v úmyslu otevřít jednotku následné intenzivní péče. To podle mne je důležitý prvek, který doposud na Moravě chybí. Olomouc má v tomto směru i dobrou polohu. Mohou sem dojíždět pacienti jak ze severu, tak i z jihu. Děti, které jsou těžce postiženy a nemohou pokračovat v léčbě ve standardních akutních JIP, budou přemístěny do této následné péče, kde je režim péče jen trochu jiný a kde je umožněna nejen větší přítomnost rodičů, ale i například lékařů zabývajících se rehabilitací. Možná, že někoho zarazí, proč by právě vojenská nemocnice měla mít dětskou jednotku následné intenzivní péče. Naši vojenští lékaři se však v zahraničí velice často setkávají i s dětskými pacienty. A právě tohle by byla výborná příležitost, jak i tyto schopnosti u našich lékařů rozvinout.

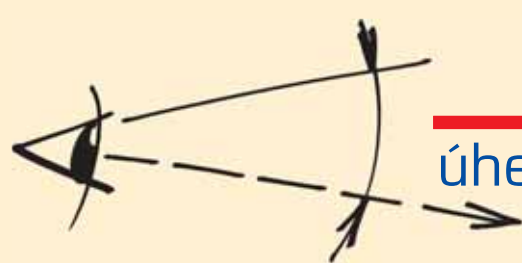
Není tedy nic, co by v případě nemocnic bylo potřeba doladit?

Existují samozřejmě některé záležitosti, které bychom chtěli vylepšit. Například na straně výkaznictví musíme sjednotit informační systémy. Rádi bychom porovnávali náklady některých úkonů. A právě proto potřebujeme získávat výkazy v jednotné formě. To se ale zatím nedaří. Každá nemocnice jede v jiném informačním systému. Změna je přitom velice složitá, protože na tento systém je napojena spousta různých informačních zdrojů. Například i snímky pacientů jsou přenášeny v elektronické podobě. Přesto se budeme snažit prostřednictvím nějakého přemostění sjednotit toto výkaznictví nemocnic.

Mnozí civilní pacienti mají zájem o vyšetření ve vojenských nemocnicích, o případnou hospitalizaci v nich. Je to taková prestižní záležitost. Nemáte pocit, že vojenské nemocnice jsou v tomto směru jakousi výkladní skříní resortu?

Je tomu skutečně tak. V minulosti vždy vojenské nemocnice patřily k tomu nejlepšímu, co v republice bylo. Armáda, již když přijímá do svých řad nové příslušníky, musí jim něco nabídnout. Vojáci, kteří často riskují své životy a jsou připraveni být nasazeni do bojových operací, mohou takto žít s vědomím, že stát je schopen v případě, že by se stalo něco nepříjemného, se o ně postarat. To je strašně důležitá věc. A právě tohle dělá z našich nemocnic jeden z nástrojů, jak zaměstnancům dát najevo, že o ně stojíme nejen ve chvílích příjemných, ale že jsme schopni se za ně postavit i v okamžicích, kdy jim není úplně nejlépe.

Text a foto: Vladimír Marek

úhel pohledu vrchního praporčíka

KARIÉROVÉ KURZY

poddůstojnického a praporčického sboru

V únoru tohoto roku zahájil činnost integrovaný pracovní tým, který zpracovává změny v systému kariérové přípravy poddůstojnického a praporčického sboru a sboru nižších důstojníků resortu MO. V týmu jsou kromě důstojníků zastoupeni i vrchní praporčíci z různých velitelství a jednotek AČR a ostatních složek ozbrojených sil České republiky (OS ČR). Rád bych příslušníkům poddůstojnického a praporčického sboru, ale i důstojníkům našich OS poskytnul stručný náhled do problematiky chystaných změn.

Aktuální systém kariéruního vzdělávání poddůstojnického a praporčického sboru, který je zaveden v OS ČR, byl po delší období neuceleným a rozbitým podsystémem systému institucionální přípravy vojenského profesionála. V současné době je vystavěn na minimálních ambicích a cílech pro přípravu příslušníků poddůstojnického a praporčického sboru. Soustředí se pouze na denní formu studia a nevyužívá moderní formy výuky. Míchá dohromady náplň kariérových a odborných kurzů a nereflexuje aktuální vývoj v NATO.

Kariérová příprava vojenského profesionála z řad příslušníků poddůstojnického a praporčického sboru OS ČR není v současné době plně dokončena pro svůj potenciál rozvoje kvality našich poddůstojníků a praporčíků. Pro mnoho vojáků a velitelů jsou kariérové kurzy nutným zlem, které musí vytrpět u sebe nebo svých podřízených. Kariérové kurzy jsou vnímány jako zbytečné. Vojákům i velitelům vadí délka doby, kterou vojáci stráví mimo jednotku a rodinu. Na to vše nově upravovaný systém reaguje.

Do budoucna bude systém kariérových kurzů kompaktní a provázaný, stavěný na maximální ambice a cíle přípravy poddůstojníků a praporčíků, využije kombinované formy studia a e-learning, oddělí od sebe obsah kariérových a odborných kurzů a bude plně reflektovat aktuální vývoj v NATO.

Kariérové kurzy jsou jedním z bloků v systému přípravy vojenského profesionála a jsou zahrnuty do povinné institucionální přípravy. Navazují na akreditované obecné vzdělání získané vojákem před vstupem do OS ČR nebo v průběhu služby v OS ČR a zabezpečují vojákům splnění předepsaného kvalifikačního požadavku pro další kariérní postup.

Kariérové kurzy jsou určeny k přípravě vojáků – příslušníků hodnostního sboru nebo skupiny hodností, bez ohledu na jejich ČVO. To vše v rovině obecného vojenského vzdělání, které je společným základem pro všechny vojáky dané skupiny a které je nezbytné pro jejich další kvalitativní růst a rozvoj. Kariérové kurzy nemají v budoucí podobě úlohu nástroje k zabezpečení dosažení odborné připravenosti k výkonu práce v určitém ČVO nebo na konkrétním místě. To je úkolem odborné přípravy a soustavy odborných kurzů, které musí být u každého ČVO a místa exaktně definovány.

Současný mix kariérové a odborné přípravy v rámci jednotlivých kariérových kurzů je nadále

neudržitelnou praxí a do budoucna s ním nepočítáme. Toto oddělení usnadní lépe cílit jak obecný rozvoj poddůstojníků a praporčíků, tak i ten odborný, který následuje. Díky oddělení budou moci správci ČVO lépe a snadněji definovat všechny čistě odborné požadavky na jednotlivá místa. Nadále nebudeme muset řešit například problematiku odborné přípravy mechanizovaných vojsk u příslušníků letectva, kteří se zúčastní praporčického – tedy kariérového – kurzu.

Zcela nově jsme do systému kariérní přípravy implementovali i odpovídající dokumenty NATO. Konkrétně se jedná o NATO NCO Professional Military Education Reference Curriculum, které bylo letos uznáno za oficiální vzdělávací dokument NATO. Ten je primárně zahrnut v obsahové části jednotlivých kurzů a systém kariérních kurzů se s ním shoduje v počtu kurzů (poddůstojnický, praporčický a vyšší praporčický). Tím dosáhneme vyššího stupně interoperability pro poddůstojníky a praporčíky.

Uvažujeme o pokud možno co největším omezení denního studia, abychom zkrátili dobu, kterou je voják odloučen od jednotky a rodiny. Proto předpokládáme maximální zapojení e-learningu a on-line kontroly průběhu studia.

Na poddůstojníky a praporčíky bude přenesena vyšší odpovědnost za vlastní studium a přípravu než doposud.

Tematické okruhy jsou rozděleny do čtyř bloků, které se v každé úrovni liší svojí náročností a rozsahem. Jsou to vojenská profesní příprava, leadership a etika vojenského profesionála, kompetence poddůstojníků a praporčíků a vedoucí a vrchní praporčíci. V každém kurzu se bude učit problematika vyšší náročnosti navazující na předchozí stupeň.

Novinkou bude určitá vazba na důstojnické kurzy. Například praporčický kurz bude obsahovat určité části, které budou totožné nebo velmi podobné vybraným částem z důstojnického a velitelско-štábního kurzu, a vyšší praporčický kurz z vyššího důstojnického kurzu. Cílem je poskytnout praporčíkům takové znalosti, které jim umožní efektivně pracovat ve štábech na vyšší úrovni než dosud.

V průběhu let 2014 a 2015 dojde ke zpracování katalogových listů kurzů, jednotlivých programů a postupnému uvedení do života.

Vrchní praporčík AČR
štábní praporčík Petr Seifert

KARIÉROVÉ KURZY			
Poddůstojnický kurz	Praporčický kurz	Vyšší praporčický kurz	
			
10 týdnů Schopen/schopna vykonávat povinnosti na nejnižších velitelských a instruktorských SM do úrovně družstvo a na štábních SM na úrovni samostatná rota	12 týdnů Schopen/schopna vykonávat povinnosti na nižších a středních velitelských a instruktorských SM na úrovni četa/rota, na štábních SM na úrovni prapor/brigáda a na SM vedoucích praporčíků rot a vrchních praporčíků praporů (oddílů apod.)	18 týdnů Schopen/schopna vykonávat povinnosti na štábních SM na úrovni velitelství a výše, na nejvyšších instruktorských SM a na SM vrchních praporčíků brigád (pluků, základen apod.)	
NATO NCO PME Reference Curriculum + NÁRODNÍ SPECIFIKA			
Vojenská profesní příprava	Leadership a etika vojenského profesionála	Kompetence poddůstojníků a praporčíků	Vedoucí a vrchní praporčíci
• místo, role a úloha poddůstojníka a praporčíka • vztahy mezi nadřízenými a podřízenými a mezi hodnostními sbory • vojenská historie a tradice poddůstojnického a praporčického sboru • moderní vojenské operace	• vojenský leadership • etika vojenské profese a vojenského profesionála • velení, řízení a štábní služba	• instruktorské kompetence • komunikace • osobní rozvoj podřízených a hodnocení • řízení jednotky	• systém vedoucích a vrchních praporčíků • řízení změny • profesní vzdělávání poddůstojnického a praporčického sboru • programy péče o podřízené • poradce velitele • mentoring
KOMBINOVANÁ FORMA STUDIA			
Zkrácení odloučení od rodiny	Zkrácení doby mimo jednotku	Uvolnění kapacit VeV-VA (ubytování, učebny, personál)	Přenesení větší odpovědnosti na vojáky

„Čtyřicetdvojka“ připravena

Přesun, útok a obrana. To byly základní druhy taktických činností, na které byl zaměřen výcvik tři sta dvaceti vojáků a devadesáti kusů techniky 42. mechanizovaného praporu ve vojenském újezdu Boletice ve druhé polovině května. Bylo to poslední vyvedení vojsk před certifikací CREVAL, která čeká 4. brigádu rychlého nasazení letos v červnu.

Prudký déšť, silný vítr, ale také teploty kolem třiceti stupňů, tyto podmínky čekaly mechanizované roty, minometnou baterii, ženijní četou, skupinu odstřelovačů, průzkumnou skupinu, velitelskou rotu i rotu logistiky 42. mechanizovaného praporu z Tábora při posledním doladění výcviku před červnovou certifikací.

„Minometná baterie provedla dvoje ostré střelby, ženijní četa zaměřila výcvik na činnost při zatarasování a ženijní průzkum cest,

minování a zřizování průchodů v minových polích a provedla i ostré trhání dřevěných, ocelových a železobetonových konstrukcí,“ konstatuje vrchní praporčík Jan Mudruška ze 42. mechanizovaného praporu.

Mechanizované jednotky v prvním týdnu na Boleticích zaměřily výcvik na střelby z ručních a lafetových zbraní, ve druhém týdnu výcvik gradoval v třídených blocích taktickou přípravou. Vojáci 1. mechanizované roty, která je schopna

provádět vzdušné výsadky, procvičili činnost při aeromobilních operacích. Součástí výcviku byly i noční střelby.

„Zaujetí obrany a navázání kontaktu s jednotkami při vystřídání a překračování, to vše se tady v Boleticích pilovalo,“ pokračuje prap. Jan Mudruška. „O víkendu pak všechny bojové jednotky a jednotky bojové podpory absolvovaly přesun na dlouhou vzdálenost, v tomto případě vojáci čekali pochod v délce pětadvaceti kilometrů se zátěží.“

Po skončení a vyhodnocení výcviku, který právě proběhl tady v Boleticích, „čtyřicetdvojka“ konstatuje, že na červnovou certifikaci CREVAL je plně připravena.

Text: Jana Deckerová
Foto: autorka a Jan Böhm

Slavnostní podpis dodatku ke Smlouvě o pronájmu letounů JAS-39 Gripen, systému podpory a poskytnutí souvisejících služeb na 21. základně taktického letectva Čáslav

Gripeny?

Dalších 12 let!

Rána nad letištěm, to neznačí nikdy nic dobrého. Avšak ta, která se ozvala v pátek 16. května 2014 v 15:32 hodin na čáslavské základně taktického letectva, byla velice milá. Abstraktně vyjádřeno – desítkám přítomných spadl velký kámen ze srdce. Pohnutkou byl podpis dodatku ke smlouvě o pokračování pronájmu letounů JAS-39C/D Gripen ve vzdušných silách Armády České republiky.

Vyjednávání se švédskou stranou o prodloužení pronájmu víceúčelových nadzvukových bojových letounů JAS-39 Gripen trvalo přesně dva roky – začalo v březnu 2012 a skončilo 12. března 2014, kdy vláda České republiky dodatek ke Smlouvě o pronájmu letounů JAS-39 Gripen, systému podpory a poskytnutí souvisejících služeb schválila. Klíčovým faktorem je, že kontrakt charakterizují tři pozitivní parametry, a to delší doba pronájmu (2015–2027), nižší cena (celkem 16,4 mld. Kč při ročních splátkách cca 1,3 miliardy Kč) a průběžná modernizace letounu po celou dobu kontraktu (např. systém brýlí pro noční vidění, alianční systém přenosu dat ve formátu Link-16, utajené hlasové spojení Crypto Voice, pořízení průzkumného a zaměřovacího kontejneru LDP, působení proti pozemním cílům řízenou i neřízenou municí). V dodatku jsou rovněž uvedeny požadavky na výcvik technického a letáčického personálu (mj. že švédská strana vycvičí 90 specialistů ILS a 25 pilotů). Česká republika může uplatnit opci na další dva roky pronájmu letounů Gripen, a to až do roku 2029. Dále platí, že při použití letounů není Česká republika nijak omezena. Nadále je tak může používat k výcviku a cvičením jak v tuzemsku, tak v zahraničí, k obraně státu v době míru i za války i pro operace v rámci NATO nebo Evropské unie.

Slavnostního podpisu dokumentu se zúčastnili vrcholní představitelé ministerstev obrany, armád

a vzdušných sil České republiky a Švédského království. Za českou stranu to byli ministr obrany Martin Stropnický, náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Petr Pavel a velitel vzdušných sil brigádní generál Libor Štefánek. Švédsko reprezentovali státní tajemník MO Carl von der Esch a velitel vzdušných sil generálmajor Micael Bydén. Po jejich vystoupeních dodatek ke smlouvě o pronájmu letounů Gripen podepsali náměstek ministra obrany pro obranné akvizice Bohuslav Dvořák a ředitel Defence and Security Export Agency Ulf Hammarström.

„Udržení schopnosti nadzvukového letectva při ochraně vzdušného prostoru České republiky patří k základním znakům státní suverenity. Rád bych ocenil korektní, konstruktivní a věcný přístup našich švédských partnerů k jednání. Letouny JAS-39 Gripen jsou pro vzdušné síly AČR tou nejlepší volbou,” řekl ministr obrany Martin Stropnický.

Za vítězství zdravého rozumu a odpovědnosti považuje podpis dodatku o prodloužení pronájmu letounů JAS-39 Gripen armádní generál Petr Pavel. „Pokud chceme být naším aliančním kolegům rovnocennými partnery, musíme mít také odpovídajícím způsobem vybavenou techniku. Pořízení nových systémů ke zvýšení operačních schopností gripenů je progresivním krokem, jak toho dosáhnout,” konstatoval náčelník Generálního štábu AČR.

Očividné potěšení bylo viditelné zejména u „modrých”. Velitel vzdušných sil AČR brig. gen. Libor Štefánek ocenil zejména to, že zůstáváme součástí aliančního integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany evropských členských států NATO. „Zůstanou zachovány operační schopnosti pilotů gripenů, které piloti získávali řadu let. To úsilí, aby jich dosáhli, bylo enormní. Rezignace na vlastní nadzvukové letectvo by nebyla dobrým rozhodnutím. Cílem bylo prodloužení délky kontraktu tak, aby byly vytvořeny dlouhodobé stabilní podmínky pro efektivní rozvoj schopností vojenského letectva. Tento cíl se podařilo naplnit.”

Velitel „tygří” 211. taktické letky major Jaroslav Tomaňa považuje další pronájem gripenů za nejlepší řešení stávající situace. „Kontinuita zůstává zachována. Nedojde k poklesu operačních schopností naší letky, naopak po pořízení nových systémů je můžeme ještě zvyšovat.”

Reminiscence „českých” gripenů

Je třeba připomenout také milníky mající spojitost se zavedením víceúčelových nadzvukových bojových letounů JAS-39 Gripen do výzbroje vzdušných sil Armády České republiky.

Gripen byl pro české vojenské letectvo vybrán vlastně dvakrát. Poprvé tomu bylo v roce 2001, kdy zvítězilo konsorcium BAE Systems-Saab ve výběrovém řízení s nabídkou čtyřia dvaceti letounů JAS-39 Gripen za 60,2 miliard Kč, když všechny ostatní firmy a konsorcia z výběrového řízení postupně odstoupily. Smlouvu pak v dubnu 2002 schválila vláda ČR, ale příslušný zákon o financování této zakázky byl zamítnut Senátem a Poslanecká sněmovna ho nepřehlasovala.

Následným krokem bylo usnesení vlády č. 686 z 9. července 2003, jímž byl schválen návrh opatření k dopracování Koncepce výstavby vzdušných sil Armády ČR. Na základě tohoto usnesení bylo ministru obrany uloženo zaslat žádost o předložení studie proveditelnosti vládám Belgie, Francie, Kanady, Nizozemska, Turecka, Spojených států amerických, Spolkové republiky Německo a Švédska a do 30. listopadu 2003 provést jejich vyhodnocení a zpracovat návrh dalšího postupu v pořízení nadzvukového letounu. Dvacátého listopadu téhož roku vláda rozhodla, že pořízení nadzvukového letounu je strategickou zakázkou a pro posouzení a vyhodnocení nabídek jmenovala meziresortní komisi. V jejím doporučení byla jako nejlepší nabídka Švédského království na desetiletý pronájem čtrnácti nově vyrobených letounů Gripen ve verzi JAS-39C/D.

Začala intenzivní vyjednávání české a švédské strany. Ta dopadla úspěšně a 14. června 2004 podepsali na Ministerstvu obrany ČR tehdejší ministr obrany Miroslav Kostelka se svou švédskou resortní kolegyní Leni Björklund příslušné dokumenty. Jednalo se o Memorandum o porozumění mezi vládou České republiky a vládou Švédského království (umožňuje použití letounu pro obranu ČR ve válce i v míru, pro plnění závazků vyplývajících z členství ČR v NATO, pro další operace v souladu s principy Charty OSN a pro účast na vojenských cvičeních, výstavách a leteckých přehlídkách), Smlouvu mezi Ministerstvem obrany ČR a Švédskou správou materiálu pro obranu (týká se pronájmu letounů, systému podpory a poskytnutí souvisejících služeb) a Smlouvu o programu průmyslové spolupráce (tzv. offsetové programy ve výši 130 procent hodnoty kontraktu). Cena kontraktu činila 19,65 miliardy Kč, včetně nákladů na dodatečný výcvik letáčického a pozemního personálu v hodnotě 150 milionů korun. Pronájem komplexního systému JAS-39 Gripen

(12 jednomístných letounů verze C a 2 dvoumístné letouny verze D) začal ode dne přejímky prvního stroje v dubnu 2005 a skončí 30. září 2015.

V pondělí 18. dubna 2005 krátce po jedennácté hodině se kola podvozku prvního letounu JAS-39C Gripen s nepřehlédnutelnými českými znaky a nápisy CZECH AIR FORCE dotkla vzletové a přistávací dráhy čáslavského letiště. Poté postupně přistálo dalších pět strojů. O osm dnů později byly gripeny slavnostně zařazeny do výzbroje Armády České republiky.

Dalšími dny, které se významným způsobem zapsaly do historie českého vojenského letectva a Armády ČR, se staly první dvanáctý červenec 2005. Od 1. 7. 2005 převzaly ochranu vzdušného prostoru České republiky v rámci aliančního systému NATINADS (NATO Integrated Air Defence System), v současnosti NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defence System), víceúčelové bojové letouny JAS-39C. Převzaly tak pomyslnou štafetu po strojích MiG-21MF, které 12. července 2005 definitivně ukončily svoji službu v čs. vojenském letectvu, když poslední z nich odletly z 21. základny taktického letectva Čáslav.

Letecké fajnšmekry nepochybně potěší i následující data. Pěťadvacátý listopad 2004 – to byl ve výrobním podniku firmy Saab ve švédském Linköpingu poprvé představen jeden ze strojů

JAS-39C Gripen (trupové číslo 9242), vyrobených již přímo pro Českou republiku.

U leteckého křídla F7 Skaraborg na základně Sätenäs absolvoval 6. října 2004 podplukovník Michael Borůvka jako první český pilot samostatný let na jednomístné verzi JAS-39C Gripen. Jeho kolega podplukovník (dnes brigádní generál) Petr Mikulěnka ho následoval o několik hodin později.

Je nabitelní, že profesní přeškolení absolvoval také technický personál. Prvních čtyřicet příslušníků inženýrsko-letecké služby se od začátku září 2004 připravovalo ve škole švédských ozbrojených sil v Halmstadu.

O profesní a technické způsobilosti profesionálů z 211. taktické letky Čáslav, která má gripeny ve výzbroji, nejlépe vypovídají dvě zahraniční mise Baltic Air Policing, které se uskutečnily souběžně při zabezpečení ochrany vzdušného prostoru České republiky a také Litvy, Lotyšska a Estonska, a tudíž představovaly dvojí operační nasazení zároveň. Premiérová mise v Pobaltí se uskutečnila od 1. května do 31. srpna 2009 (velitel úkolového uskupení pplk. Jaroslav Míka) a pomyslná repríza od 1. září 2012 do 4. ledna 2013 (velitel úkolového uskupení plk. gšt. Petr Lančí. Čáslavští stíhači byli dislokováni na litevské letecké základně Šiauliai.

Text: Pavel Lang
Foto: Jan Kouba

DVANÁCT strakonických raket nad Baltem

Mistrný výkon strakonických „raketáků“. Tak lze stroze, ale výstižně charakterizovat ostré bojové střelby protiletadlových raketových komplexů 2K12 KUB na taktickém cvičení BALT 2014, které se uskutečnilo 31. května až 5. června v polském polygonu Ustka u Baltského moře.

Dnem D se pro devadesátileté úkolové uskupení Armády ČR, jehož jádro tvořili příslušníci 251. protiletadlového raketového oddílu, stala středa 4. června 2014. Přesně v 11:20 hodin vyhlásil řídící střelby plukovník gšt. Vladimír Barca podřízeným protiletadlovým bateriím Alpha a Bravo pohotovost G-120. Na tento povel začaly obě jednotky nabíjet rakety 3M9M3E na odpalovací zařízení a následně zaujaly palebná postavení na pobřeží Baltského moře.

Z místa řízení palby RACCOS přichází od střelovacího velitele podplukovníka Petra Prskavce povel: „Cíl tři sta šedesát, padesát, zachytit.“ Operátor řídícího a naváděcího radiolokátoru SURN CZ rotný Pavel Petřík zachytává zhruba na padesátikilometrové vzdálenosti stíhací bombardovací letoun Su-22M4 a čeká na odpálení řízeného raketového vzdušného cíle (SRCP-WR neboli Sterowany Rakietowy Cel Powietrzny – Wojsk Rakietowych). V okamžiku jeho odpalu, to je na šestadvacátém kilometru, přechází na jeho sledování. Radiový odraz terče je na obrazovce zcela zřetelný. Klíčovou indicií se nyní stává čas – v reálu doba od dvou do šesti sekund. „Terč zachycen,“ hlásí operátor.

Před velitelem prostředku SURN CZ poručíkem Martinem Komanem se rozsvítí červené diody. Velitel otočí klíčkem, aby odjistil tlačítko s nápisem P neboli Pal. Po příslušném rozkazu hlásí: „Prvý pal“ a zmáčkne červené tlačítko před sebou. Vzápětí se v radiolokátoru ozývá: „Druhý pal“. Dvě po sobě následující rány jsou jasným důkazem toho, že obě rakety „odešly“ z odpalovacího zařízení 2P25M2 neboli z takzvaných děl.

O chvíli později se již ozývají nad Baltským mořem dva výbuchy. Ze stanoviště Bravo zaznívá: „Cíl zničen, spotřeba dvě.“

Ani další dva vzdušné terče nemají proti strakonickým profesionálům šanci. Baterie Bravo, které velí nadporučice Helena Sekaninová, je šesti raketami likviduje.

V odpoledním letovém oknu se dění opakuje. Také baterie Alpha, které velí kapitán Lukáš Málek, zničí šesti raketami tři cíle a dosahuje výtečného hodnocení. Nejvyšší měrou se o to zasloužili velitel radiolokátoru SURN CZ poručík Radim Janák a operátor rotný Jan Hochman. „Výsledek bojové střelby je o to významnější, že se provádí na specifický cíl, který je již na samé hranici bojových možností protiletadlového raketového komplexu 2K12 KUB,“ říká řídící cvičení BALT 2014 brigádní generál Jaromír Šebesta.

Text: Pavel Lang a kpt. Jana Samcová

Foto: Jan Kouba

Exkluzivní reportáž o bojových střelbách protiletadlových raketových baterií na taktickém cvičení BALT 2014 si můžete přečíst v červencovém čísle resortního časopisu A report.

Již třetí česká jednotka mise EU TM se v africkém Mali vyrovnává se všudypřítomným vedrem a sbírá zkušenosti

Když jsou tanky na hranici, je už pozdě

Všude kolem byla jen vyprahlá, popraskaná a rozpálená země, místy připomínající právě rozlitou lávu. Měl tady být výcvikový prostor malijské armády. Ač jsme se rozhlíželi sebevíc, nikde jsme neviděli jediné stacionární zařízení. Na obzoru bylo jen pár před nedávnem postavených stanů.

Právě jsme dorazili do výcvikového prostoru poblíž města Kati vzdáleného asi dvacet kilometrů severně od metropole Mali Bamaka. Čtyři čeští instruktoři ze 7. mechanizované brigády zde cvičili vojáky 1. uskupení malijské armády, které se před nedávnem vrátilo z bojového nasazení na severu země.

„Standardně zajišťujeme výcvik na základně Koulikoro. Tato jednotka ale sídlí v kasárnách, které jsou poblíž zdejšího výcvikového prostoru. Aby nemuseli malijsí vojáci dojíždět, přesunuli jsme se my sem. Spíme na zemi pod širákem. Problémem jsou termity. Všechno nám sežerou, dokonce i karimatky. Působíme tady společně s instruktory z Francie a z Německa, ta spolupráce je výborná. Přistupují k nám jako k opravdovým profesionálům. Oceňují především naši odbornost. Malijská armáda má ve výzbroji převážně ruské zbraně, a právě jejich dobrá znalost je naše výhoda,” vysvětluje jeden ze čtyř českých instruktorů, rotný Radim Kulík. „Když jsme přiletěli počátkem března do Mali, překrývali jsme se s kolegy z druhé rotace a právě s nimi jsme se ještě účastnili závěrečného cvičení 4. uskupení malijské armády. Nyní cvičíme 1. uskupení. To bylo po bojovém nasazení doplněno nováčky a znova prochází výcvikem. Z původního složení zůstalo

jen asi dvacet procent vojáků. Určitá odchodnost nastává již po dokončení výcviku. V té době se totiž jednotka přesunuje do pouštních oblastí na severu země. Když pak při bojích s povstalci zahynou první vládní vojáci, ještě více se odchodnost umocní.”

Zvědaví vojáci

Jeden z největších problémů, se kterým se naši vojáci v Mali museli vyrovnat, byly již tradičně teploty. Naučit se spát pod širákem při třiceti stupních v noci není právě jednoduché. Když teploměr ukazuje ve dne pětadvacet, ani to není pro Středoevropana úplně normální. Naštěstí pro tento kontingent, který zahájil plnění operačního úkolu v březnu, existovala přece jen určitá aklimatizace. Začínali zhruba na osmatřiceti stupních, které se postupně vyšplhaly k pětadvacítce. Výhodou bylo, že se jednalo o suché počasí. Nyní začalo období dešťů. Teploty klesly k pětadvaceti stupňům, ovšem při devadesáti- až sto procentní vlhkosti. Takže na ty pětadvacítčiny občas naši vojáci rádi vzpomínají. Jinak se ale shodují, že aklimatizaci zvládli velice rychle. Krátce po příjezdu byli nejen schopni zapojit se do výcviku, ale také začít si udržovat fyzickou kondici. O tom jsme

se ostatně mohli přesvědčit, když jsme projížděli městem. Měli jsme zoologickou zahradu a právě do přilehlého parku chodí prý po ránu běhat nejen francouzští, ale v poslední době i čeští vojáci. Je to jedno z mála míst ve městě, kde je alespoň nějaká zeleň.

Obnovovací výcvik je kratší než ten standardní desetitýdenní, trvá jen tři týdny. Cvičí se základní znalosti, jako je manipulace se zbraní, taktika, střelba, obrana, útok atd. Výhodou je, že v jednotce jsou zkušení vojáci, kteří již prošli bojovým nasazením. Právě oni mohou ostatním předávat své znalosti a říkat jim, na co se mají zaměřit, co se jim bude hodit.

Nechybí ani přednáška o lidských právech. Tyto zásady právě vysvětluje malijským vojákům, ukrývajícím se před ostrým sluncem pod rozložitým stromem plným dozrávajících plodů manga, americká instruktorka. Řeklo by se, že se u takové teorie musí nudit. Opak je ale pravdou. Jsou zvědaví. Navozují určité konkrétní situace a ptají se, jakým způsobem se v nich mají zachovat.

Pozor na zbrkllost

Přednáška končí ve dvanáct hodin. Následuje čtyřhodinová přestávka. Každý den odpoledne

se život v této africké zemi na několik hodin zastaví, ani armáda není výjimkou. Malijsí vojáci lezou na korbu nákladáku. Využívají toho, že je zaparkován pod košatými větvemi mangovníku. Dozrávajícím ovocem si cpaou kapsy. Rotný Radim Kulík se s několika z nich loučí. „Malijsí vojáci jsou hodně zbrklí, musíme tedy dávat velký důraz na bezpečnost a zajištění zbraně. Na druhou stranu musím říci, že jsou velice snaživí,” dodává Radim Kulík.

Pozemní síly malijské armády tvoří dva tankové prapory, mechanizovaný prapor, čtyři pěchotní prapory, prapor speciálních sil, výsadkový prapor, dva dělostřelecké prapory, ženijní prapor a tři baterie protivzdušné obrany. Celkově se jedná o 7 350 vojáků, dalších 400 vojáků mají vzdušné síly a 130 říční námořnictvo. Kromě toho existují ještě polovojenské jednotky, z nichž nejpočetnější je dvoutisícová republikánská garda. Osmnáct set příslušníků má vojenská policie. Kromě toho je ještě tisícovka policistů. Páť vojského školství tvoří Společná vojenská škola v Koulikoro, kde standardně působí právě naši instruktoři. S ohledem na tyto počty představují čtyři dobře vycvičené prapory, které se podařilo postavit za přispění instruktorů mise EU TM, významnou bojovou sílu.

Mali si okamžitě zamilovali

Kromě čtyř instruktorů působí v Mali v současné době dalších 34 českých vojáků 3. jednotky mise EU TM. Jejich úkolem je ochrana velitelství výcvikové mise EU TM v Bamaku, zajišťování doprovodů velitele a štábu mise a konvojů. Velitelství mise sídlí v hotelu Nord Sud v Bamaku. Již před vjezdem do objektu potkáme naše vojáky na strážním stanovišti. Velitelem jednotky je kapitán Martin Náplava z hranického 71. mechanizovaného praporu. „Kromě těchto hlavních priorit se máme možnost věnovat vlastnímu výcviku na střelnici. Mezi zajímavé a určitě přínosné patří také nácvičky MEDEVAC. Všechna naše družstva po zácvičku tzv. nasucho na letišti si prošla cvičením v terénu, včetně předání raněných medikům z helikoptéry,“ vysvětluje kapitán. „Tyto služby tu zajišťuje jihoafrická soukromá společnost STARLITE, jejíž personál se z velké většiny skládá

z bývalých vojáků, kteří prošli v minulosti nejrůznějšími bojovými misemi. A jihoafrická angličtina, spojená navíc s hukotem helikoptéry a stresem, to už dokáže pořádně ztížit podmínky. Přesto jsou tato cvičení pro nás vždy vítaným zpestřením, které sami vyžadujeme. Dokonce natolik, až jsme někdy s nadsázkou upozorňováni, že ne všechny letové hodiny jsou určeny pro naši jednotku.“

Mnozí z našich vojáků se netají tím, že si Mali okamžitě zamilovali. Sice je zde na každém kroku doprovází neuvěřitelný nepořádek, na druhou stranu jsou tu asi nejmilejší a nejpřátelštější lidé, s jakými se kde setkali. Jedinou nevýhodou je neznalost jazyka. Vždycky se ale nakonec najde nějaký způsob, jak se domluvit, resp. dorozumět. Mezi velké zážitky patří radost místních dětí, když jim čeští vojáci něco rozdávají. Většina příslušníků naší jednotky se snaží sportovat a udržovat si fyzickou, takže jim zůstává po jídle spousta sušenek a sladkostí. A ty pak rozdávají místním dětem.

Nepodcenili aklimatizaci

Přestože je Mali muslimská země, většina obyvatel je velice tolerantních. Ve vztahu k místním obyvatelům tedy naši vojáci nemusí dodržovat žádné striktní zásady, vystačí s pravidly slušného chování. Jednotky EU jsou zde přijímány velice pozitivně. Mise EU přitom není jediná, která v zemi působí. Také mezi bezpečnostními sbory jsou jednotky EU oblíbené a respektované. Pokud projíždějí městem česká vojenská vozidla a místní policista si jich všimne, ve většině případů začne regulovat dopravu v náš prospěch a často k tomu ještě vzorově zasalutuje.

Mezi národními armádami zařazenými do mise EU TM nejsou žádné velké rozdíly. Také vzájemná spolupráce je na velmi dobré úrovni. „Jsme sice v Africe, kde čas není až tak rozhodující, ale to platí spíš pro místní. V naší misi vládne standardní mezinárodní prostředí. Některé věci mohou však působit poněkud úsměvně. Třeba když mi francouzský důstojník děkuje za spolupráci při eskortě či doprovodu a oceňuje, že naši lidé byli na smluveném místě včas a všechno fungovalo, tak jak bylo domluveno,“ upozorňuje kapitán

Náplava. „Musím to zaklepat, nebezpečí malárie a dalších vážnějších onemocnění se našim vojákům zatím vyhýbá. Proti některým chorobám jsme byli očkováni, proti jiným bereme léky průběžně. Základem je samozřejmě důkladná hygiena a zásadní používání balené vody, a to třeba i na mytí zubů. Jako neocenitelné se ukázaly zejména rady a doporučení příslušníků 1. úkolového uskupení, se kterými jsme se potkali při závěrečné přípravě ve Vyškově. Svoji rotaci absolvovali ve stejném ročním období, takže věděli, o čem mluví. Neméně důležité pak určitě bylo nepodcenit aklimatizaci. Sice to pro většinu z nás nebylo příjemné opatření, ale po dobu prvních dvou týdnů byla zakázána jakákoli zvýšená fyzická námaha. Ale určitě se to vyplatilo a dalším rotacím to můžu jedine doporučit.“

Občas se konají demonstrace

Povstalice na severu Mali je možné rozdělit do dvou hlavních skupin. První tvoří tuaregští separatisté z Národního hnutí za osvobození Azavadu a druhou tzv. islámské milice

zastoupené především radikálními islamisty z organizace Al-Káida. Po několika relativně klidnějších měsících využili povstalci skutečnost, že město Kidal na severu země navštívil nový malijský premiér Moussa Mara, a zaútočili na místní sídlo guvernéra. Výsledkem bylo zadržení zhruba třiceti vládních úředníků, z nich část popravili a zbytek po složitých vyjednáváních propustili. Vláda musela výrazně posílit posádku v tomto městě přísunutím dalších posil. Během následných bojů padla řada vládních vojáků. „Zhoršená bezpečnostní situace nemá na naši práci v podstatě žádný vliv. Týká se jen severu země. Tady v Bamaku nás to ovlivňuje do té míry, že se ve městě občas konají demonstrace. Ty jsou ale ve velké většině případů organizovány na podporu místní vlády a jsou celkem pokojné. Pokud jsme v takovémto okamžiku venku na výjezdu, těmto oblastem se vyhýbáme,“ doplňuje kapitán Náplava.

Délka české účasti v misi EU TM byla počátkem loňského roku stanovena na patnáct měsíců. Tato lhůta by měla vypršet v červnu letošního roku. S největší pravděpodobností dojde ale k jejímu prodloužení do konce roku. Hovoří se i o přípravě návrhu týkající se této

mise na léta 2015 až 2016. „Osobně budu hlásit pro její prodloužení. A to z mnoha důvodů. Mali sice může být pro běžného člověka poněkud abstraktní vzdálená země s podivnými tvary jakoby narýsovanými pravítkem, ona je to ale vlastně velice bohatá země. Je tady zlato, plyn, ropa. Většina z těchto surovin se však nalézá v té severní oblasti, kde právě povstalecké skupiny znemožňují těžit toto bohatství, a proměnit tak Mali v kvetoucí stát. Navíc toto území je ještě na drogové cestě, takže se tady různé mafie křížují a propojují. Nemůžeme se tvářit, že se to Evropy netýká. Je to kousek od Alžírsko a tamní ložiska jsou již hodně důležitá. Doba, kdy se země brání až v okamžiku, když stojí nepřátelské tanky na hranici, je již dávno pryč. Nyní je potřeba všechny tyto souvislosti předjímat, myslet dopředu a obranu plánovat,“ řekl v této souvislosti ministr obrany Martin Stropnický.

Text a foto: Vladimír Marek

Rozhovor s ředitelem odboru pro válečné veterány plukovníkem Eduardem Stehlíkem o novinkách, které přináší novela zákona o válečných veteránech

Veteráni nejen v uniformě

V květnu podepsal prezident České republiky Miloš Zeman novelu zákona o válečných veteránech. Tato legislativní úprava přináší celou řadu nových věcí. A právě o nich jsme se bavili s ředitelem odboru pro válečné veterány plukovníkem Eduardem Stehlíkem.

Novela zákona o válečných veteránech podstatně prodlužuje lhůty pro získání tohoto osvědčení. Má retroaktivní účinek, vztahuje se i na vojáky, kteří osvědčení získali v minulosti?

Těm, kteří se stali válečnými veterány v minulosti, toto osvědčení zůstává. Pro ty se nic nemění. Novela, jak byla připravena, má dva silné momenty, které dosavadní situaci mění. Jak řekl již ministr obrany Martin Stropnický, jde nám především o větší spravedlnost při udělování tohoto osvědčení. Toho má být mimo jiné dosaženo zpřísněním režimu vydávání. Nezbytná doba působení ve válečné zóně se prodlužuje ze třiceti na devadesát dní, což odpovídá době, jaká byla v naší legislativě nastavena po druhé světové válce. Existují však i operace Armády České republiky, kde je riziko, jemuž je voják vystaven, menší. Pro tyto případy je stanovena lhůta jeden rok. Voják však musí být do této operace služebně vyslán a nejdou tedy sčítat dohromady jednotlivé dny strávené na krátkodobých služebních cestách. Navrhovatelům novely zákona šlo především o zvýšení prestiže tohoto osvědčení. Pokud je někdo válečný veterán, tak by mělo jít o označení s vysokým kreditem,

kteří by mělo, řekneme-li to, zvonit. Veřejnost by věděla, že jde o člověka, který ve službě své zemi nasadil svůj vlastní život.

V případech roční varianty ale bude možné mise sčítat, tak dlouhé působení v operacích v naší armádě není totiž obvyklé...

Ano, tam tato možnost existuje. Podle mého názoru byl úmysl zákonodávce takový, aby někdo opakovaně nevyjížděl na krátkodobé služební cesty na tři čtyři dny a postupně takto nenásčítal požadovaný časový úsek a pak si nepožádal o osvědčení válečného veterána. Důležité je, že člověk musí být do konkrétní zahraniční operace přímo vyslán.

Žijeme v době, kdy se všude šetří. Nevedly k úpravě zákona o veteránech i určité ekonomické důvody?

To si nemyslím. Z mého pohledu, alespoň jak jsem měl možnost hovořit s těmi, kteří tento zákon připravovali, důvody skutečně spočívaly ve větší spravedlnosti a náročnějších kritériích při udělování. Navíc pokud se podíváme na benefity, které z tohoto osvědčení vyplývají, nejsou nikterak

zásadní. Je mi jasné, že v tomto směru nemůžeme srovnávat Českou republiku se Spojenými státy. Když ale srovnáte benefity, které nabízejí jiné země, s těmi našimi, je škála poskytovaných výhod daleko širší.

Stačí, když srovnáme to, co se nabízí vojenským důchodcům a na druhé straně veteránům. Ten rozdíl není příliš velký. Neuvažujete o tom, že někdy v budoucnu, až se zlepší ekonomická situace, by se mělo i tohle změnit?

Teď řeknu svůj soukromý názor. Většina vojáků AČR odjíždí do zahraničních misí proto, že vidí ve vojenské profesi nějaký smysl. Není to jen pro peníze, jak se nám občas snaží někdo podlouvat. Častokrát jsem slyšel od lidí, kteří prošli Irákem, a zejména pak Afghánistánem, že raději budou se zlem bojovat za hranicemi naší republiky, než aby s ním pak museli bojovat u nás doma. Ve třicátých letech minulého století se říkávalo, že se u Madridu bojuje za Prahu. Jsem rád, že tuto větu v souvislosti se zahraničními operacemi AČR použil před nedávnem pan prezident. Velice negativně totiž vnímám, když je určitá část

naší civilní veřejnosti schopna o našich vojácích v zahraničí hovořit jako o žoldácích. Je to zlé a nespravedlivé. Ale jen tak mimochodem, žold není nic jiného než plat za nějakou činnost. A domnívám se, že ti, kdo takto nespravedlivě a zle naše vojáky nálepkují, by nikdy nic zadarmo neudělali.

Budou dvě varianty operací, ty se zhoršenou bezpečnostní situací a pak ty méně nebezpečné. Kdo bude rozhodovat o tom, o jakou misi se právě jedná? Bezpečnostní situace se přece vyvíjí. Například v Kosovu byla úplně jiná na začátku operace a výrazně odlišná na konci...

Když jste již zmínil Kosovo, mnoho lidí o něm hovoří, že to nebyla mise, ale dětský letní tábor. To je však nespravedlivé a zjednodušující. Pokud se někdo podívá na 6. průzkumnou rotu, která vyjížděla do Kosova v roce 1999 jako první jednotka AČR pod vlajkou NATO, tak právě speciálně vám řeknou, že se tehdy skutečně počítalo s bojovými ztrátami. Prostor, který naše rota přebírala, byl zaminovaný a na jeho hranici byly soustředěny jednotky srbské armády. Nikdo nevěděl, zda nedojde ke střetu. Ta mise se skutečně zpočátku vyvíjela jako velice nebezpečná. Situace se uklidňovala teprve postupně. Podle mého názoru jednoznačně rozlišit charakter mise by mělo Společné operační centrum MO, tedy Generální štáb AČR.

Novinkou je také to, že osvědčení veterána budou moci získat i civilní osoby...

Již dříve mohli získat toto osvědčení policisté. Šlo například o příslušníky útvaru rychlého nasazení, kteří se v Afghánistánu či Iráku podíleli a někde dosud podílejí na ochraně našich ambasad. Zákon nyní tuto skupinu rozšiřuje o státní zaměstnance, civilisty, kteří jsou vystaveni stejnému riziku jako vojáci. Například v Afghánistánu jsme měli civilní část provinčních rekonstrukčních týmů. Ti lidé tam strávili například rok při plnění svých úkolů, byli vystaveni velkému riziku, ale osvědčení veterána v minulosti získat nemohli. Přitom nasazovali život stejně jako vojáci. Tuto nespravedlnost novela zákona napravuje.

S touto změnou ale nesouhlasila Čs. obec legionářská, která argumentovala tím,

že něco podobného není obvyklé nikde ve světě. Že by se měl najít jiný institut, který by oceňoval tyto civilisty...

Osobně se domnívám, že tady došlo k nedorozumění. Pokud Čs. obec legionářská chápe veterány pouze jako muže či ženy v uniformě, tak tomu rozumím. Na druhou stranu podle československého právního řádu se válečnými veterány mohli stát i v minulosti držitelé osvědčení na základě zákona 255 z roku 1946, tedy partyzáni, nejrůznější spojky, odbojáři, prostě lidé, kteří také nebojovali v uniformě. Toto osvědčení mohli získat dokonce i vězňové z koncentračních táborů, jejichž uvěznění předcházela odbojová činnost. Navíc v současné době máme již šedesát šest případů, kdy osvědčení válečného veterána získali občané podle zákona 262 z roku 2011, o odboji a odporu proti komunismu. To znamená, že v současné době náš právní řád zná tři cesty k tomu, jak se stát válečným veteránem.

Každým rokem se dozvídáme, kolik nám ubylo druhoválečných veteránů. Nezačíná se pomalu blížit doba, kdy bychom měli přehodnotit činnost terénních pracovníků?

To si nemyslím. Terénní pracovníci odvádějí obrovský kus práce. Celou řadu z nich osobně znám. Často to jsou lidé, kteří se v tom dobrém stávají příslušníky rodin veteránů. Jsou to lidé s velkou mírou empatie, schopností vcítit se do problémů daného člověka. Snaží se mu opravdu pomoci, berou to jako poslání. V současné době máme něco přes jedenáct set druhoválečných veteránů. Ten počet se však bohužel velice rychle zmenšuje. Zároveň však již jsou i novodobí veteráni, kterým je přes sedmdesát. Jde především o účastníky prvních misí v Perském zálivu a na Balkáně. Nemilosrdné biologické hodiny běží i u těchto lidí. Novodobých veteránů máme v současnosti dvanáct a půl tisíce. A to není nijak malé číslo. Navíc předpokládáme, že jich každý rok zhruba tři sta přibude. Máme tedy velký počet veteránů, kteří sice dnes ještě jsou v produktivním věku, ale v budoucnu se bude potřeba postarat i o ně. A ta doba není až tak vzdálená. Brzy tady budou nejspíš i tisíce lidí, kterým budeme muset vyjít vstříc stejným způsobem jako druhoválečným veteránům. Nemyslím si tedy, že by mělo dojít

k přehodnocení tohoto programu, ale spíš k jeho modifikaci a dalšímu zkvalitnění. Osobně se domnívám, že se nikdy nesmí vytratit osobní kontakt mezi lidmi, který je pro většinu veteránů tím nejdůležitějším, co terénní pracovník poskytuje.

Působení v operacích je postavené na týmu a kamarádství. Stále častěji ale slyšíme o novodobých válečných veteránech, kteří se ne vždy vlastním přičiněním dostali do složité finanční a životní situace, mnohdy mají i vážné zdravotní a psychické problémy. Neměli bychom se ještě více zaměřit právě na tyto případy a ukázat, že ani po odchodu z armády tyto lidé nezůstali osamoceni?

Vždy je možné mnoho věcí dále zlepšovat. Mnoho novodobých veteránů, kteří odešli do civilního života, se na mne obrací s řadou problémů, které by bylo podle mého názoru možné relativně rychle vyřešit – a my se o to také snažíme. Někdy jde o změny, kde bude zapotřebí systémového řešení. Válečný veterán si například najde místo jako řidič kamiónu, ale zaměstnavatel ho nemůže vzít, protože veterán nemá praxi v oboru. A on má přitom paradoxně najeto několik miliónů kilometrů s těžkou bojovou technikou. Domnívám se, že tady by mohlo situaci vyřešit vydávání attestů, které by byly uznávány v civilní sféře a veteránům by tak usnadnily vstup do civilního života. Někdy je to samozřejmě složitější: vezměte si například, když někdo dělal řadu let náčelníka štábu. Tam asi budeme v civilním životě těžko hledat ekvivalent. Ale stále jde o člověka, který manažersky řídil nějaký tým, a má tak šanci se v civilním životě uplatnit. Všichni přece víme, že nejdůležitější a zároveň nejdůležitější je práce s lidmi a jejich vedení.

Pokud jde o péči o zdravotní stav válečných veteránů, velice oceňuji kvalitní spolupráci s resortními zdravotnickými zařízeními, která se snaží veteránům vycházet všemožně vstříc. Máte pravdu, že se občas stane, že se někdo – i bez vlastního zavinění – dostane do vážných problémů, a nemusí to souviset jen se zraněním. Takovýchto případů máme několik a velice jsme se v nich angažovali. Často vysoko nad rámec toho, co nám současné předpisy umožňují.

Text a foto: Vladimír Marek

Polní chirurgický tým V AKCI

V pořadí již desátý polní chirurgický tým (PCHT) působil v Kábulu od února do června 2014. Skládal se z personálu z 6. a 7. polní nemocnice z Hradce Králové a také z ÚVN Praha a VN Brno. Tým tvořili odborníci s bohatou praxí v zahraničních operacích. Působili v Kuvajtu, na Balkáně, v Iráku a opakovaně v Afghánistánu. Někteří byli vysláni v souvislosti s ničivými zemětřeseními i do Pákistánu, Albánie nebo Turecka. V Kábulu zastávali důležité funkce v místní polní nemocnici, kde opět potvrdili vysokou profesionalitu českého vojenského zdravotnictví. Úspěšně zvládli také období předání zdejší nemocnice do péče americké armády. Ta dosud spadala pod francouzské velení, i personál byl převážně francouzský.

Pohled velitele týmu

Velitelem českého 10. polního chirurgického týmu v Kábulu byl podplukovník MUDr. Josef Roubal. Nejenže velel, ale současně ošetřoval na operačním sále jako ortoped-traumatolog pacienty nejčastěji s válečnými poraněními končetin, která jsou v afghánských podmínkách velmi častá. Během mise zde naše PCHT překlenulo složité období, kdy se od února 2014 počet francouzského zdravotnického personálu snížil na polovinu (přechod nemocnice na úroveň Role 2+)

kvůli postupnému převzetí zařízení Američany. Nicméně objem zdravotní péče zůstal stejný, proto bylo po pracovní i organizační stránce toto období pro český tým velmi náročné.

„Domnívám se, že činnost v podmínkách kábulské polní nemocnice pro nás byla velmi zajímavá, protože jsme byli schopni uplatnit a ověřit v praxi principy válečné chirurgie, se kterou se v podmínkách naší vlasti naštěstí nepotkáváme. Důležitá byla velmi dobrá komunikace s našimi francouzskými kolegy. Pracovali jsme i ve smíšených týmech a dobrá znalost anglického jazyka je zde

nezbytným předpokladem úspěšného působení v tomto mezinárodním prostředí,” shrnuje podplukovník Josef Roubal.

Velitel 10. PCHT považuje za velmi důležitý předpoklad úspěchu jejich kolektiv. „Všichni jsme táhli za jeden provaz a v těchto náročných podmínkách jsme si byli oporou. Všem nám to pomohlo překlenout čtyři měsíce strávené daleko od domova.”

Oddělení pohotovosti – akutního příjmu

Pracoviště Emergency (Pohotovost) slouží na základně KAIA (Kabul Afghanistan International Airport) nejen k příjmu zraněných při zdravotnickém odsunu a zajištění lékařského zabezpečení v prostoru základny, ale současně poskytuje v určitém rozsahu zdravotnické zázemí ve formě konzultací a ošetření pro externí pracovníky, zaměstnance nevládních organizací a v neposlední řadě i místní obyvatele. Spektrum pacientů je tak až nečekaně široké.

Druhým faktorem je práce v mezinárodním, a tedy jazykově odlišném prostředí. Denně byla směna sestavena ze zástupců tří týmů – francouzského, českého a bulharského. Režim Emergency a celé nemocnice v současné době ani nic jiného neumožňuje. Čeští vojáci tu navíc tvoří jen mizivé procento ošetřených pacientů. „Díky přístupu

starších kolegů, kteří již mají ze zahraničních misí spoustu zkušeností, jež ochotně předávají, je pro mne tato první mise zajímavou odbornou i pozitivní osobní zkušeností,” říká česká lékařka na oddělení Emergency kapitánka MUDr. Dominika Chrásková.

Jak to vidí anesteziolog „intenzivista”?

Major MUDr. Radek Uher, který působil na operačních sálech a jednotce intenzivní péče (JIP – odtud pojem intenzivista), konstatuje: „Po počátečním „otřesení”, získání si vzájemné důvěry, respektu a sladění postupů neodkladné zdravotnické péče se rozeběhla velmi přátelská spolupráce na vysoké úrovni, při které jsme byli bez problému schopni fungovat ve smíšených česko-francouzských týmech.” Nejzrádnější je podle jeho slov především spektrum pacientů. „To je zde vskutku široké a různorodé. Kábulští lékaři si musí umět poradit se vším, včetně pacientů, kteří u nás v republice patří na specializované kliniky či oddělení.”

Kromě klasických válečných, především střepinových poranění, na která byli členové týmu z velké části připraveni z minulých misí, se hlavně v prvních měsících působení příslušníci 10. PCHT setkali s několika vážně popálenými dětmi. Péče o ně vyžadovala značně specializovanou a dlouhodobou léčbu jak z chirurgického, tak i z anesteziologicko-intenzivistického pohledu.

Souběžně s těmito složitými případy se český tým v Kábulu denně potýkal s běžným spektrem nemocí jako u nás doma, od nejmenších dětí až po vyšší věkové skupiny. Vyskytují se tady zánehy slepého střeva, kýly, zlomeniny, tržné rány, ale i stavy běžně léčené na našich JIP – polytraumata (složitější úrazy), těžce dekompenzovaní diabetici, plicní selhání a další případy. Major Radek Uher uzavírá: „Přestože naše postupy doma nejsou úplně shodné s francouzskými, byli jsme schopni najít společně kompromisy a po odborné i osobní stránce se obě strany vzájemně mnohemu přiučili.”

MEDOPS

V desátém PCHT působil i specialista v oblasti MEDOPS (Medical Operations). Jedná se o jediného nezdravotnického člena týmu, jehož úkolem je podporovat PCHT ve velice různorodých oblastech. Co se prakticky skrývá pod anglickou zkratkou, to nám vysvětlil kapitán Petr Pražák, který je v MEDOPS povoláním odborníkem: „Účastním se každodenních porad NSE (národní prvek pro zabezpečení) a tvořím takový pomyslný most mezi našimi PCHT a 8. úkolovým uskupením (ÚU) působícím na základně KAIA, pod které spadáme. Zpracovávám a zasílám jednotlivá statistická hlášení a příspěvky do rozkazu velitele ÚU.”

Směrem k francouzské Rolí 2+ převzal náš MEDOPS (a styčný důstojník) řadu povinností po předchozích francouzských kolezích z důvodu postupného snižování počtu personálu. Měl na starost řešení bezpečnostních otázek nemocnice jako bezpečnostní manažer (security manager), který každý týden předává informace o možných hrozbách, seznamuje příslušníky s novými bezpečnostními kódy a hesly. V případě činnosti na signál MASCAL (Mass Casualty – hromadný

příjem) byl kapitán Pražák členem týmu zvaného Scriber, jehož úkolem je zaznamenat na předepsaný formulář úkony během primárního ošetření pacientů po příjmu.

Vysoké nároky na laboranty

Letošní nasazení polního chirurgického týmu je pro zdravotní laboranty první příležitostí pracovat v mezinárodním prostředí podle zvyklostí francouzského polního zdravotnictví. Z toho vyplynula nutnost se těmto pro nás zcela novým podmínkám přizpůsobit. První poznatky získali laboranti již během odborné stáže. Praporčíce Radka Köhlerová k tomu říká: „Teprve zde na stáži jsem se dozvěděla, že v polní francouzské nemocnici je zdravotní laborant zodpovědný za provádění vyšetření v oblasti všech laboratorních oborů, tady hematologie a krevní transfúze, klinické biochemie, mikrobiologie a parazitologie. Proto jsem se po návratu do republiky intenzivně zaměřila na přípravu v oblasti mikrobiologie a parazitologie.”

Také během svých předchozích nasazení v rámci české polní nemocnice zde v Kábulu vykonávala v laboratoři práci vždy pouze podle svého zaměření. Díky pochopení nadřízených byla po intenzivní přípravě na specializovaném pracovišti mikrobiologie v Ústřední vojenské nemocnici – Vojenské fakultní nemocnici Praha schopna vykonávat laboratorní diagnostiku i v dalších zmíněných oborech na úrovni požadované v kábulské nemocnici.

Velmi příjemné bylo pro český personál zjištění, že případné hromadné příjmy raněných – MASCAL, což se v realu několikrát potvrdilo, dokáže zvládnout na vysoké úrovni a s potřebnou profesionalitou.

Dlužno podotknout, že většina českého zdravotnického personálu 10. PCHT působící na základně KAIA má za sebou zkušenost z nasazení v zahraničních operacích. „Zde jsem si opět uvědomila a jsem tomu ráda, že se české vojenské zdravotnictví nemá za co stydět,” pokračuje praporčíce Radka Köhlerová a dodává: „Bude zajímavé sledovat, jaké zkušenosti získají další týmy, které již brzy budou působit jako součást americké polní nemocnice.”

MAJOR UHER PŘI PRÁCI, NAPRAVOU KAPITÁN PRAŽÁK

KAPITÁNKA CHRÁSKOVÁ, PRAPORČICE STÁVEĽOVÁ A PODPLUKOVNÍK ROUBAL PŘI ZÁKROKU

MAJOR VLACHOVSKÝ A VELITEL 10. PCHT PŘI OPERACI

NAŠE RADIOLOGICKÁ LABORANTKA (VPRAVO) S ČESKÝMI KOLEGY

ČESKÝ ZÁCHRANÁŘ V MEZINÁRODNÍM TÝMU

Rentgen a centrální tomograf v jiném pojetí

Praporčice Lenka Stuchlíková, radiologická laborantka, absolvovala v rámci 10. PCHT již svou čtvrtou misi. V Afghánistánu působila v českých polních nemocnicích v roce 2002 a 2007. Oddělení radiologie francouzské polní nemocnice je v Kábulu rozděleno na dvě části – pracoviště centrálního tomografu (CT) a skiografické (klasický rentgen – RTG). To první je téměř totožné s vybavením české polní nemocnice, ale druhá část se u nás nachází na vyšší úrovni.

„Příprava na misi byla po odborné stránce náročnější a jiná, protože ve francouzské polní nemocnici nepůsobí lékař radiolog, výsledky vyšetření RTG a CT jsou plně závislé na odborné připravenosti a znalostech radiologického laboranta,“ říká praporčice Stuchlíková s více než třicetiletou praxí ve svém oboru a dodává: „Ten zde zodpovídá za vyšetření, která v českých nemocnicích odečítá chirurg, ortoped, lékař urgentní medicíny či praktický lékař. Ti provádí v Kábulu

pouze sonografická vyšetření (ultrazvuk) při polytraumatech. Přítomnost lékaře radiologa zde není dle mého názoru nezbytně nutná.“

V místní polní nemocnici se provádí pouze standardní základní RTG a CT vyšetření nebo s použitím kontrastní látky, nikoliv složitější radiologická vyšetření. V době současných komunikačních možností je totiž ve složitějších případech možná konzultace s radiologem na dálku.

Naše zkušená radiologická laborantka ještě doplňuje: „Musím přiznat, že spolupráce s francouzským týmem je pro mne další zkušeností. Po odborné stránce jsme se až na malé výjimky s kolegy shodli a jazyková bariéra se časem zmírnila. Odjížděla jsem z Kábulu již po třetí s pocitem dobře vykonané práce a doufám, že jsem dobře reprezentovala české vojenské zdravotnictví, naši armádu i svou rodnou zemi.“

Anesteziologický a sálový střední zdravotnický personál

Praporčík Vít Baroš zastával v českém týmu funkci anesteziologické sestry. „Z pohledu anestezie to pro mě byla bezesporu obrovská zkušenost a důvodů je hned několik. Jednak pracuji v oboru kratší dobu, většinu z toho navíc v okresní nemocnici, kde se drtivá většina operací plánuje a s urgentními výkony se člověk setkává zřídka. Ale podmínky v Afghánistánu ukazují velký rozdíl,“ porovnává praporčík Baroš. Zdejší odlišný standard uspávání přináší obohacení o nové zkušenosti a poznatky. Anesteziologické sestry tady mají trochu jiné kompetence než v Čechách, což vede k osamostatnění, větší rozhodnosti a komplexnějšímu pochopení anestezie.

Rotmistr Zdeněk Baťa má dlouholetou praxi v oboru „perioperační“ sestra a do armády, potažmo do polní nemocnice, vstoupil před dvěma lety. „Při oslovení, že bych měl jet do zahraniční mise, jsem proto chvíli váhal, ale zároveň jsem v tom viděl přínos nových zkušeností ve válečné chirurgii, protože sloužím na funkci sálová sestra.“

Francouzské lékařství si nese svá specifika i na sále: „Před každou operací se u pacienta provádí takzvaný betadinový protokol, který má svůj řád a postup a spočívá v několikanásobné desinfekci, čímž se výrazně snižuje riziko

přenosu infekce do rány,“ vysvětluje rotmistr Baťa. Připomíná i praxi, že u pacienta s vícenásobnými zraněními se na výkonu podílí více týmů současně.

Zdravotní sestra na Emergency

Funkci zdravotní sestry v 10. PCHT zastávala praporčice Adéla Stavělová, která v České republice slouží na kardiologické JIP. Dojmy ze své první mise líčí následovně: „Ihned po příjezdu mi bylo jasné, že mě opravdu nečeká nic jednoduchého. Všechny mé obavy však byly záhy zažehnány. Překonávání jazykové bariéry se zdálo den ode dne snazší, práce v nových oborech mi najednou připadala přirozená. Český kolektiv se ukázal jako výborně spolupracující a přátelský. Značně časově náročná pracovní doba mi umožnila nepromeškat jediný zajímavý případ, kdy jsem se mohla uplatnit či naučit něčemu novému.“ V neposlední řadě jí spolupráce s francouzským týmem naučila trpělivosti, schopnosti přizpůsobit se a také v případě potřeby improvizovat.

Čeští řidiči záchranáři v Kábulu

Četař David Ramík potvrzuje, že tato mise je z pohledu řidiče záchranáře přínosná v rozšíření obzorů o jiná než civilní zranění. Většina transportů se navíc uskutečňuje letecky (tzv. MEDEVAC), a to jak v denních, tak nočních hodinách. Proto tato práce vyžaduje dobrou schopnost komunikace. Nadrotmistr Radim Svoboda doplňuje: „Dále zajišťujeme transport lokálních obyvatel do nemocnice, kdy se u nich potýkáme s jazykovou bariérou. Ale někdy je složitá komunikace i s některými příslušníky ISAF, protože alespoň základy angličtiny nejsou u některých armád tak samozřejmým předpokladem jako u nás.“

*Autoři: pplk. MUDr. Josef Roubal
a kpt. Marek Maxim Švancara*

Letní fotosoutěž

Redakce časopisu A report ve spolupráci s ředitelstvím VLRZ (Vojenská lázeňská a rekreační zařízení) vyhlašují pro čtenáře letní fotosoutěž. Zúčastnit se jí může každý účastník domácí rekreace, preventivní rehabilitace nebo zahraničního zájezdu pořádaného VOLAREZOU nebo čtenář časopisu A report.

Soutěž je tematicky zaměřena na zachycení pohodové atmosféry místa dovolené, na sportovní, turistické a relaxační aktivity. Každý soutěžící může zaslat maximálně pět snímků – buď v elektronické podobě, nebo fotografie formátu 13 x 18, popřípadě 18 x 24 centimetrů. Na zadní stranu snímků (při zaslání e-mailem v příloze) je nutné uvést název snímků, místo, kde byly pořízeny, a adresu autora.

Snímky posílejte na adresu redakce časopisu A report (areport@centrum.cz) nebo VOLAREZY (volareza@vlrz.cz).

Uzávěrka fotosoutěže je 31. října 2014.

Ceny vítězům:

1. místo: víkendový pobyt s plnou penzí pro 2 osoby ve vojenské zotavovně Měřín
2. místo: víkendový pobyt s plnou penzí pro 2 osoby v hotelu Bellevue v Karlových Varech
3. až 5. místo: propagační předměty Ministerstva obrany ČR a redakce A report

Nejlepší snímky budou zveřejněny v měsíčníku A report, v listu VOLAREZA NEWS a na internetových portálech redakce A report (www.army.cz) a VOLAREZY (www.volareza.cz).

Vítězné snímky vybere do 12. listopadu 2014 tříčlenná odborná porota, sestavená redakcí časopisu A report a ředitelstvím VLRZ.

V říjnu 2014 se uskuteční v Praze-Letňanech mezinárodní výstava Future Forces Exhibition & Conference s celou řadou doprovodných programů

Přínos a pozitivní zkušenosti předcházejících kontraktačních výstav Future Soldier jsou pro Ministerstvo obrany a Armádu České republiky nesporné. Dobrou zprávou pro tuzemskou a mezinárodní bezpečnostní komunitu je, že na původní projekt navazuje pod novým názvem akce Future Forces Exhibition & Conference 2014 (FFEC 2014).

Tato prestižní mezinárodní výstava a konference proběhne ve dnech 15. až 17. října 2014 na výstavišti PVA Expo Praha-Letňany a její součástí bude bohatý doprovodný program. Je nabílední, že se do projektu Future Forces 2014 aktivně zapojuje také resort obrany a Armáda ČR. Filozofie výstavy ve smyslu otevření se široké veřejnosti a představení národních expozic ozbrojených sil dalších států má totiž bezprostřední a pozitivní vliv na prezentaci profesionální armády na veřejnosti. Zároveň upevňuje povědomí společnosti o roli a směřování armády v blízké i vzdálenější budoucnosti státu.

Hlavní odborná témata

Z dostupných informací vyplývá, že hlavní zaměření výstavy bude na následující odborná témata:

Future Soldier – ochrana, výstroj, výzbroj, komunikace a výcvik vojáků, policistů a speciálních jednotek. Představení potřeb jednotlivých armád, prezentace nových materiálů a systémů vojska 21. století proběhne v rámci Open NATO Future Soldier Workshop za účasti členů expertních skupin a zástupců průmyslu.

Chemical, biological, radiological and nuclear (CBRN) – ve spolupráci s Vojenským výzkumným ústavem v Brně, Centrem ochrany proti zbraním hromadného ničení ve Vyškově, mezinárodními experty a firmami v dané oblasti se uskuteční v rámci výstavy Open NATO CBRN Workshop.

Logistika – oblast mezinárodních logistických operací, standardizace, kodifikace, přeprava, zásobování materiálem a pohonnými hmotami, „Smart Energy“. V rámci výstavy se bude konat zasedání Mnohonárodního centra pro koordinaci logistiky (MLCC) a setkání nejvyšších logistiků

z více než 25 zemí světa. Experti z oboru zde budou projednávat závěry z nedávného největšího logistického cvičení v historii Severoatlantické aliance a budoucí výzvy v rámci logistických operací během Capable Logistician Workshop.

Bezpilotní prostředky – jejich široké možnosti nasazení jak ve vojenském, tak i v civilním prostředí a právní aspekty jejich využití budou prezentovány v rámci Unmanned Systems Workshop, pořádaného v součinnosti s Univerzitou obrany, ČVUT, Eurocontrol a EASA.

Reminiscence na Future Soldier

Nebude ke škodě věci uvést curriculum vitae poslední výstavy Future Soldier. Ta se uskutečnila na pražském letňanském výstavišti před dvěma roky, a to 17. až 19. října. Její hlavní filozofií byla prezentace technologií a opatření v souladu s konceptem „chytré obrany“ Smart Defence. Výstavy se zúčastnilo přes sto komerčních vystavovatelů z více než dvaceti zemí. Největší expozicí nabídlo Ministerstvo obrany České republiky, které na ploše 475 metrů čtverečných představilo zejména armádu, Vojenskou policii, Univerzitu obrany a Hradní stráž. Expozice MO ČR se zaměřila na nové technologie při nasazení jednotek

věda a výzkum

AČR v zahraničních operacích, na výzbroj a výstroj Vojenské policie a jednotek speciálních sil, na současnou výbavu vojáka a její modernizaci pro příští generace. Premiéru zde absolvovala průzkumná verze kolového obrněného transportéru Pandur II 8×8 CZ. Resort obrany rovněž nezapomněl na celou řadu dynamických ukázek, a to jak profesionálů, tak provozované techniky.

Resortní expozice

Pouze zasvěcený si dokáže představit, kolik úsilí je třeba vynaložit na to, aby obdobná výstava skončila zdarem. Pracovní tým za MO ČR a GŠ AČR, čítající bezmála třicet odborníků z nejrůznějších resortních institucí, na ní pracuje již více než rok. „Účast Armády České republiky na této mezinárodní akci předpokládáme v obdobném rozsahu jako na předcházejících výstavách Future Soldier. Zásadní změnou však bude nový motiv, který klade důraz na propojení vědy a výzkumu s vojenskou praxí. Budeme prezentovat naše vize i postupy, jakými jich chceme dosáhnout. Samozřejmě že v součinnosti s ostatními bezpečnostními složkami a odbornou komunitou. Future Forces 2014 nám nepochybně napoví, jakým směrem se ubírá i v návaznosti na přidělené finanční zdroje. Takováto přímá konfrontace je neefektivnějším způsobem k dosažení progresu,“ říká ředitel odboru rozvoje pozemních sil na sekci rozvoje a plánování schopností MO ČR plukovník gšt. Aleš Vodehnal a dodává, že jedním z doprovodných projektů letošního Future Forces Exhibition & Conference bude Prague Military Days (PMD). V jeho rámci může veřejnost nahlédnout například do zákulisí základny dopravního letectva v Praze-Kbelích, Hradní stráže nebo Vojenského historického ústavu.

V této souvislosti je třeba říct, že v době konání FFEC se v Praze uskuteční zasedání jedné z nejdůležitějších expertních pracovních skupin NATO – AC/225 LCG DSS (Dismounted Soldier Systems),

do jejíž gesce spadá sledování vývoje nových technologií a stanovování požadavků na vybavení vojenských jednotek v oblasti malorážních zbraní a optiky, munice, výstroje, vybavení a komunikační techniky, a to především na základě praktických zkušeností (tzv. Lessons Learned). Nelze také nevzpomenout na mezinárodní konferenci Future Crises navazující na původní akci Future of Cyber, jež probíhá pod odbornou garancí a za spoluúčasti pracovní skupiny kybernetické bezpečnosti Armed Forces Communications and Electronics Association (AFCEA).

Svým originálním dílem přispívá do FFEC 2014 zkušený tým vystavovatelů, který je v současnosti organizačně začleněn do prezentačního a produkčního odboru Vojenského historického ústavu Praha. Ten dílčí záměry resortního pracovního týmu de facto realizuje v praxi. Protentokrát nestaví na prezentaci výzbroje, výstroje a techniky, nýbrž na progresivních technologiích a systémech. „Klíčovým prvkem expozice je hlavní místo velení, které je propojeno se šesti pracovišti zastupujícími jednotlivé druhy vojsk. Dále zde bude k vidění například radiolokační průzkumné čidlo ReVISOR, robotické systémy Teodor a Talon, taktický automatizovaný robotický pozemní systém Taros 6×6 Turbo nebo komunikační informační modul KIM 50,“ říká Jiří Král z Vojenského historického ústavu Praha, který zpracoval architektonický návrh resortní expozice. „V současné době

jsme se zaměřili na sběr fotografií a videosekvencí, které budou prezentovat nejen činnost jednotlivých druhů vojsk, ale i technický pokrok, kterého armáda za poslední roky dosáhla,“ upřesňuje ředitel odboru prezentačního a produkčního VHÚ Praha Ludovít Kiš.

Text: Pavel Lang
Foto: Jiří Hokův a Jan Kouba

Future Forces®

EXHIBITION & CONFERENCE

I N T E R N A T I O N A L

15 - 17 October 2014

11th INTERNATIONAL DEFENCE & SECURITY EXHIBITION AND CONFERENCE

PVA EXPO PRAGUE, Czech Republic

Advanced Super Hornet

Jednou z novinek letošního léta v oblasti bojových letounů se stalo představení prototypu modernizované verze stroje Boeing F/A-18E/F, označované jako Advanced Super Hornet. Americký výrobce vyvinul modulární systém, který lze vyrábět společně s novými letouny, stejně tak jako jej dodatečně integrovat na již vyrobené a provozované Super Hornety všech verzí. S upgradem cílí především na potenciální zahraniční zákazníky, vyloučit ovšem nelze ani dodávky pro US Navy.

Letouny F/A-18E/F Super Hornet dnes tvoří páteř leteckých sil amerického námořnictva. US Navy postupně objednalo 515 těchto strojů, z nichž první převzalo v roce 1999, a o rok později je oficiálně zavedlo do výzbroje. Do současnosti jimi bylo vyzbrojeno celkem 26 bojových letek na palubách amerických letadlových lodí a několik speciálních či zkušebních jednotek, přičemž některé ještě na přezbrojení čekají. Super Hornet se vyznačuje především širokým spektrem úkolů, jež může standardně plnit – od manévrového vzdušného boje a vybudování vzdušné nadvlády na velké vzdálenosti přes úder na pozemní cíle až po průzkum, elektronický boj či doplňování paliva jiným strojům systémem Buddy-Buddy. Všechny tyto schopnosti přitom stroje mnohokrát potvrdily v řadě ostrých bojových operací, do nichž se US Navy od roku 2002 zapojovalo.

Dílčí modernizace

Vzhledem k tomu, že F/A-18E/F je stále velice moderní bojový letoun a není v operační službě tak dlouho, nepodstoupil zatím žádnou radikální modernizaci. Nicméně některé jeho systémy jsou modernizovány průběžně. Tak například původní palubní radiolokátor AN/APG-73 byl od výroby série Block II, dodávané od září 2003, nahrazen radarem kategorie AESA (Active Electronically Scanned Array) AN/APG-79. Upgradem prošel také centrální taktický počítač AMC (Advanced Mission Computer), který byl u prvních strojů ještě shodný s letouny F/A-18C/D Hornet a který je v současnosti instalován již ve své čtvrté generaci. Rozšířena byla rovněž paleta použitelné výzbroje, jež dnes zahrnuje prakticky všechny typy používané v US Navy, integrován byl i moderní přilbový zaměřovač JHMCS (Joint Helmet Mounted Cueing System).

Společnost Boeing se ve spolupráci s US Navy od roku 2007 věnuje také integraci pasivního

infračerveného vyhledávacího a zaměřovacího systémuIRST (Infra Red Search and Track), který se postupně stává standardem zejména u nových ruských a evropských bojových letounů. Využit byl při tom již existujícíIRST AN/AAS-42 od společnosti Lockheed Martin, jehož senzor byl umístěn poměrně netradičně do předě podtrupové přídavné palivové nádrže o objemu 1 820 litrů. Její objem se tím snížil na 1 250 litrů, ovšem nebylo nutné zasahovat do konstrukce draku letounu. I tak ale vše nasvědčuje tomu, že integraci provázejí problémy, neboť systém je stále ještě testován na zkušebním letounu Beechcraft King Air.

Samostatnou kapitolou je pak letoun verze EA-18G Growler, určené primárně k vedení elektronického boje, jehož první prototyp vzlétl v srpnu 2006 a který US Navy objednalo v celkovém

počtu 114 kusů. Growler totiž i v současnosti používají již zastarávající systém elektronického boje AN/ALQ-99, jímž disponoval už starší stroj EA-6B Prowler, přičemž nový systém označovaný jako NGJ (Next Generation Jammer) nebude k dispozici dříve než kolem roku 2020.

Vlastní iniciativa Boeingu

S tím, jak se začalo přibližovat ukončení dodávek Super Hornetů pro US Navy, zahájila společnost Boeing práce na programu jejich další modernizace s cílem zlepšit některé parametry. Projekt Advanced Super Hornet, spuštěný v roce 2010, si dal za cíl kromě modernizace

avionického vybavení a zvýšení výkonů zejména snížit tzv. efektivní radarovou odrazovou plochu RCS (Radar Cross Section), čímž by se měl letoun více přiblížit strojům s vlastnostmi označovanými jako stealth. Samotné americké námořnictvo tyto schopnosti sice nepožaduje, ovšem Boeing i tak věří, že s novým konceptem komerčně uspěje.

Podrobnosti o modernizaci avioniky zatím nejsou známy, nicméně americký výrobce již nějaký čas spolupracuje s izraelskou společností Elbit Systems, která by měla do letounů Advanced Super Hornet dodávat zcela nové velkoplošné displeje LAD (Large Area Display). Místo současných několika multifunkčních displejů by tak v podstatě celou plochu přístrojové desky zabrala jediná dotyková obrazovka, na níž si pilot bude moci podle svého nastavit zobrazení konkrétních

letových, navigačních i taktických informací. S ohledem na zpoždění integraceIRST instalovaného do palivové nádrže se také mluví o tom, že by Advanced Super Hornet mohl mít systémIRST integrován přímo v samotném letounu. To by sice bylo technicky náročnější, ovšem poskytl by to větší variabilitu použití podtrupového či křídelních závěsných bodů.

Modernizací, která byla zahájena paralelně s programem Advanced Super Hornet, představuje úprava proudových motorů F414-GE-400, kterou připravuje US Navy ve spolupráci s jejich výrobcem General Electric. Upgradované pohonné jednotky by proti stávajícím mohly poskytovat až o 20 % vyšší tah při stejné nebo dokonce mírně nižší spotřebě paliva. Zároveň by se měly prodloužit intervaly mezi předepsanými pracemi

technické údržby, čímž bude provoz motorů ještě hospodárnější.

Jednou z nejvýraznějších změn nové verze F/A-18E/F jsou tzv. konformní přídavné palivové nádrže CFT (Conformal Fuel Tank). V zásadě nejde o nic převratného, podobné nádrže už Boeing dodává například na své letouny řady F-15E Strike Eagle. V tomto případě ale zvolil tvarování podobné spíše konkurenčním strojům F-16, kdy i Super Hornet má CFT umístěné na horní straně trupu, v prostoru mezi kokpitem a svislými ocasními plochami. Nádrže, jež jsou dílem společnosti Northrop Grumman, mají délku 7,3 m, šířku 1,3 m a výšku 0,5 m, jsou vyrobené z kovových i moderních kompozitních materiálů a každou tvoří více než 200 součástí.

Společnost Boeing zatím představila pouze makety těchto nádrží o hmotnosti 680 kg, které slouží k ověření aerodynamických vlastností za letu. Sériově vyráběné a funkční nádrže ale mají mít prázdnou hmotnost jen 395 kg s tím, že pojmu dalších 1 600 kg paliva. S využitím modernizovaných motorů a nádrží CFT by se měl bojový akční rádius Advanced Super Hornetu zvýšit až o 240 km (dolet tedy stoupne o 480 km), počítáno samozřejmě bez doplňování paliva za letu.

Instalace rozměrných palivových nádrží vyvolala zpočátku obavy z přílišného zvýšení celkového aerodynamického odporu, který by mohl jejich výhody eliminovat. Letové testy ale potvrdily, že při podzvukových rychlostech do hodnoty zhruba $M = 0,84$ nedochází k žádnému nárůstu odporu a že při rychlosti $M = 0,6$ má Super Hornet s CFT dokonce menší odpor než v takzvané čisté konfiguraci. Odpor nádrží se projeví teprve při nadzvukových rychlostech, ovšem ani pak se příliš neodlišuje od nyní používaných podtrupových přídavných nádrží. Nové CFT nijak nelimitují piloty ani v otázce manévrovatelnosti a maximálních násobků přetížení. Navrženy jsou tak, aby je bylo možné instalovat

ADVANCED SUPER HORNET BY MĚL MÍT I VELKOPLOŠNÝ DISPLEJ LAD (LARGE AREA DISPLAY) VYVÍJENÝ VE SPOLUPRÁCI S IZRAELEM

NOVÝ ZBRANOVÝ KONTEJNER EWP (ENCLOSED WEAPONS POD), ZAVĚŠENÝ POD TRUPEM ADVANCED SUPER HORNETU

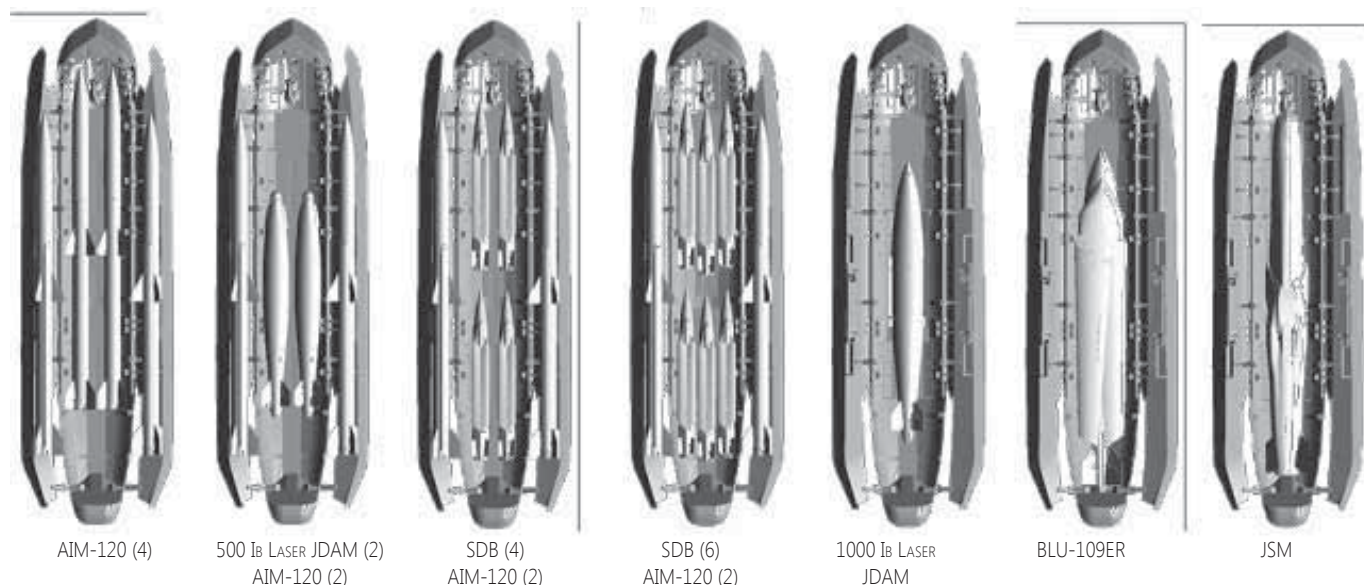

Šance na trhu

Jak již bylo zmíněno, koncept modernizace Super Hornetu je navržen jako modulární systém, čili je jím možné dovybavit i již vyrobené letouny řady F/A-18E/F či EA-18G. Cena za takovou přestavbu se pro jeden stroj odhaduje kolem devíti miliónů amerických dolarů. V případě výroby nových Super Hornetů (jejichž cena dnes činí řádově 50 miliónů USD za samotný stroj) již s výbavou Advanced by mělo navýšení ceny činit jen asi šest až osm miliónů dolarů.

Super Hornet bude plnit roli primárního bojového letounu v US Navy ještě řadu let, nicméně námořnictvo se již pomalu chystá k přezbrojování na novější stroje F-35C Lightning II. Z tohoto důvodu zatím neplánuje větší investice do rozsáhlejší modernizace svých F/A-18E/F. Jeho představitelé ale program Advanced Super Hornet pozorně sledují a budoucí zájem o tuto verzi nevylučují. Dá se očekávat, že zejména pro elektronické EA-18G Growler by mohl být tento upgrade velice přínosný.

Boeing ovšem se svým novým konceptem míří především na zahraniční trhy, kde zatím nepřilíží

VARIANTY PROTILETADLOVÉ I PROTIZEMNÍ VÝZBROJE UMÍSTITELNÉ DO KONTEJNERU EWP

na jednomístnou i dvomístnou verzi Super Hornetu, stejně tak jako na letouny Growler. Právě pro stroje EA-18G by mohly být velice důležité, neboť by dovolovaly využít centrální podtrupový závěsník pro nesení budoucího systému NGJ při zachování stávajícího doletu.

Pozitivní vliv na aerodynamiku má také další novinka, zbraňový kontejner EWP (Enclosed Weapons Pod), který lze přirovnat k jakési podvěsné uzavřené pumovnici. Při zkouškách demonstrátoru koncem letošního léta byla použita ještě maketa o hmotnosti 930 kg, sériový kontejner ale bude mít hmotnost 408 kg a pojme do svých útrob výzbroj o hmotnosti až 1 180 kg. Jeho rozměry umožní instalaci například až čtyř protiletadlových řízených střel AIM-120 AMRAAM či jedné 454 kg pumy řady JDAM, kombinací ale bude mnohem více. Podle prohlášení Boeingu by měly tyto kontejnery umožňovat let s otevřenými dveřmi a odhoz munice minimálně do rychlosti

$M = 1,6$. Aerodynamický odpor kontejneru EWP je přitom nižší než odpor výzbroje nesené na standardních závěsnících pod křídlem. Největší přínos spočívá ale ve snížení již zmíněné radarové odrazné plochy RCS, která je zejména z čelního pohledu až o 50 % menší než v případě standardního vyzbrojeného F/A-18E/F. Advanced Super Hornet bude schopen nosit až tři kontejnery EWP, které stejně jako konformní nádrže nijak nezhoršují manévrovatelnost letounu.

Pro ověření aerodynamických vlastností nových prvků Advanced Super Hornetu si Boeing na šest měsíců pronajal nový dvomístný F/A-18F Super Hornet vyrobený pro US Navy. První zálet demonstrátoru se uskutečnil 5. srpna 2013 s tím, že výrobce o něm informoval až po několika týdnech. Další zkoušky zahrnovaly okolo 30 testovacích letů, jež se uskutečnily jak z továrního letiště Boeingu v oblasti Seattlu, tak i z námořní letecké základny NAS Patuxent River.

úspěšně nabízí stávající Super Hornet. Jedinou zemí, která letouny F/A-18F zakoupila, je Austrálie, jež provozuje 24 strojů a hodlá zřejmě pořídit dalších 12 Growlerů EA-18G. Díky modernizaci by ovšem mohl Advanced Super Hornet získat větší šance na úspěch v dalších letectvech, jež se poohlížejí po moderních, výkonných nových bojových letounech, ale pro něž jsou stroje jako F-35 příliš drahé. Na jednom z prvních představení nové verze tak byli přítomni například představitelé Dánska a Brazílie. Koncem září Boeing rovněž avizoval, že nabízí Malajsii své F/A-18E/F Block II s tím, že by je dodatečně upgradoval. Dokončení vývoje modernizace totiž přece jen ještě nějakou dobu potrvá a bude závislé také na zájmu případných uživatelů, každopádně sériový Advanced Super Hornet se všemi výše popsanými úpravami se do operačního provozu může dostat nejdříve kolem roku 2018.

Text: Tomáš Soušek
Foto: Boeing

Balistická ochrana současných obrněných vozidel

S termínem „stupeň“ či „úroveň balistické ochrany dle STANAG 4569“ se čtenáři ATM setkávají poměrně často. Dokonce na toto téma vznikl samostatný článek, který byl publikován v ATM 10/2009. Proto pouze zopakujeme, že zkratka STANAG znamená Standardization Agreement, čili standardizační dohodu, která upravuje a sjednocuje některé postupy či procesy uvnitř Severoatlantické aliance. Dohody STANAG tak zjednodušují společné operační i administrativní procesy a usnadňují dosažení technické kompatibility a ujednacení v rámci logistického zabezpečení.

Původní STANAG 4569 byl přijat v roce 2004, avšak vývoj v oblasti zbraňových systémů je v posledních letech natolik dynamický, že tento dokument již nemohl obsáhnout celé spektrum nových hrozeb. Zatímco před 20–30 lety byly BVP standardně vyzbrojeny 20–30 mm kanony (do této kategorie patří např. německý SPz Marder, americký M2 Bradley nebo ruské BMP-2), dnes se stávají běžnými zbraně větší ráží (např. švédské stroje CV9040 mají lafetován 40 mm kanon a zbraní obdobného kalibru budou vybaveny i britské Warrior modernizované v rámci programu WCSP). V prosinci 2012 proto prodělala tato norma (aktuálně přejmenovaná na STANAG 4569 Edition 2 – Protection Levels for Occupants of Armoured Vehicles neboli STANAG 4569, 2. vydání – Úroveň ochrany osádek obrněných vozidel) zásadní změnu, když došlo k rozšíření počtu tzv. levels (tj. úrovní) balistické ochrany před kinetickými hrozbami (tedy střelami z palných zbraní či střepinami z výbuchů dělostřelecké munice) z pěti na šest.

Text: Dušan Rovenský
Foto: US DoD

ZKOUŠKY BALISTICKÉ ODOLNOSTI OBRNĚNÝCH VOZIDEL PROBÍHÁJÍ ZA PODMÍNEK STANOVENÝCH STANDARDIZAČNÍ DOHODOU STANAG 4569 A UPŘESNĚNÝCH DVOUDÍLNÝM DOKUMENTEM AEP-55 (ALLIED ENGINEERING PUBLICATION)

STANAG 4569, 2. vydání, příloha A: Odolnost proti munici z palných zbraní		
Úroveň	Zbraně, munice a podmínky	Vybrané příklady munice
6	AK, ráže 30 mm; munice: AP, APFSDS; vzdálenost: 500 m; úhel dopadu: azimut – 0–30° od podélné středové osy vozidla, elevace – 0°	30 × 165 mm BP 30 × 173 mm M268
5	AK, ráže 25 mm; munice: APDS, APFSDS; vzdálenost: 500 m; úhel dopadu: azimut – 0–30° od podélné středové osy vozidla, elevace – 0°	25 × 137 mm M791 25 × 137 mm PMB 073 25 × 137 mm PMB 090
4	TKI, ráže 14,5 mm; munice: AP; vzdálenost: 200 m; úhel dopadu: azimut – 360°, elevace – 0°	14,5 × 114 mm B-32 14,5 × 114 mm BS-41
3	UKI a OPu, ráže 7,62 mm; munice: AP WC; vzdálenost: 30 m; úhel dopadu: azimut – 360°, elevace – 0–30°	7,62 × 51 mm M993 7,62 × 54 mm B-32
2	ÚPu, ráže 7,62 mm; munice: AP; vzdálenost: 30 m; úhel dopadu: azimut – 360°, elevace – 0–30°	7,62 × 39 mm BZ
1	ÚPu, ráže 7,62 mm a 5,56 mm; munice: Ball; vzdálenost: 30 m; úhel dopadu: azimut – 360°, elevace – 0–30°	7,62 × 51 mm M80 5,56 × 45 mm SS109 5,56 × 45 mm M193

Poznámky: Ball – celoplošná střela, AP – průbojná střela, AP WC – průbojná střela s jádrem z karbidu wolframu, APDS – podkaliberní střela, APFSDS – podkaliberní stabilizovaná střela, ÚPu – útočné pušky, UKI – univerzální kulomety, OPu – odstřelovačské pušky, TKI – těžké kulomety, AK – automatické kanony

STANAG 4569, 2. vydání, příloha A: Odolnost proti střepinám		
Úroveň	Střepiny ze 155 mm dělostřelecké munice	Dopadová rychlost
6	Vzdálenost 10 m, úhel dopadu 0° až 90°	1250 ± 30 m/s
5	Vzdálenost 25 m, úhel dopadu 0° až 90°	960 ± 20 m/s
4	Vzdálenost 25 m, úhel dopadu 0° až 90°	960 ± 20 m/s
3	Vzdálenost 60 m, úhel dopadu 0° až 30°	770 ± 20 m/s
2	Vzdálenost 80 m, úhel dopadu 0° až 22°	630 ± 20 m/s
1	Vzdálenost 100 m, úhel dopadu 0° až 18°	520 ± 20 m/s

Poznámky: Střepina je simulována projektillem ráže 20 mm o hmotnosti 53,8 ± 0,26 g

STANAG 4569, 2. vydání, příloha B: Odolnost proti granátům a minám		
4	4a Pod kolem nebo pásem	Protitankové miny s náloží 10 kg TNT
	4b Pod středem podvozku	
3	3a Pod kolem nebo pásem	Protitankové miny s náloží 8 kg TNT
	3b Pod středem podvozku	
2	2a Pod kolem nebo pásem	Protitankové miny s náloží 6 kg TNT
	2b Pod středem podvozku	
1	Kdekoli pod vozidlem	Ruční granáty, dělostřelecká submunice a protipěchotní miny

OBRNĚNÉ VOZIDLO HUSKY BRITSKÉ ARMÁDY SE SÍŤOVOU
OCHRANOU TARIAN PROTI KUMULATIVNÍM HLAVICÍM
PANCĚŘOVK

Novinky pro pozemní vojsko

Výstava DSEI 2013, podobně jako i jiné akce tohoto druhu, byla místem, které si zbrojařské firmy s oblibou vybírají pro prezentaci novinek nebo zdokonalených výrobků. Nemusí se jednat například jen o velká obrněná vozidla, řízené střely či další výzbroj, ale i o zdánlivě „maličkosti“, které však mají mnohdy zásadní význam.

Pro specifickou činnost vojenských jednotek v geografických podmínkách s nedostatkem vody vznikají i specifické produkty. Izraelská firma Water-Gen ve spolupráci s izraelskou armádou vyvinula lehkou, na zádech přenášenou jednotku Spring, která dokáže chemicky a mikrobiologicky vyčistit povrchovou vodu pro pitné účely. Spring, jež je zavedena ve výzbroji izraelské armády, má hmotnost 12 kg a vyčistí 40 až 55 l vody (dle úrovně znečištění) za hodinu. Vestavěný bateriový zdroj zajišťuje úpravu až 180 l vody. Možná ještě zajímavější jsou zařízení, jež dokážou získávat pitnou vodu z ovzduší, respektive z přirozené vzdušné vlhkosti. Společnost Water Gen dnes nabízí různé velké jednotky. Tak například výkonně větší provedení GEN-350G o rozměrech 1 580 mm × 1 450 mm × 1 450 mm (výška × šířka × délka) dokáže v závislosti na konkrétních podmínkách (teplotě a vlhkosti) produkovat

250 až 800 l vody denně – jmenovitě při 25 °C a relativní vlhkosti 55 % se jedná o 450 l za den. Jednotka získanou vodu čistí a hlavně ji udržuje v bezvadné kvalitě po delší dobu v integrované nádrži s obsahem 220 l. K dispozici je i menší verze, určená pro bojová vozidla, s denní kapacitou 30 až 60 l. V izraelské armádě tuto jednotku například vozí tanky Merkava v koši na zádi věže a tento systém si před nedávnem vybraly i francouzské ozbrojené síly.

Zkušenosti z vojenských operací v Iráku i v Afghánistánu kromě jiného vedly k masivnímu rozvoji prostředků pro ochranu proti jednoduché munici pancéřovek s kumulativní hlavicí. Možným řešením je takzvaná mřížová ochrana, avšak stále častěji se začínají objevovat podstatně lehčí sítě z pevných umělých vláken. Jedním z výrobců těchto ochranných sítí je i britská společnost AmSafe Bridport, která v únoru letošního roku získala další

JEDNOTKA GEN-350G, SCHOPNÁ ZÍSKÁVAT PITNOU VODU Z PŘÍROZENÉ VZDUŠNÉ VLHKOSTI. TOTO ZAŘÍZENÍ VYHRÁLO VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ US ARMY, KTERÁ JEJ BUDE DODÁVAT DO HONDURASU

objednávku od britské armády na dodávku několika stovek ochranných sítových kompletů Tarian v hodnotě 17 miliónů USD. Ty přednostně putují k britskému kontingentu v Afghánistánu a jsou určeny především pro některá lehčí obrněná vozidla – konkrétně typ Husky. Tato volba nebyla náhodná, protože jeho celková povolená hmotnost by již neumožnila montáž klasické kovové mřížové ochrany. Takto vybavené vozidlo v operačním standardu pro afghánské podmínky firma AmSafe poprvé veřejně předvedla na výstavě DSEI v polovině září v Londýně. V této souvislosti zmíněný výrobce uvolnil i některé informace. Tak například 1 m² vlastní sítě vyrobené z umělohmotného vlákna o extrémní pevnosti má hmotnost pouhých 0,08 kg. Se započítáním upevňovacích prvků na vozidlo a dalších nezbytných komponentů pak vychází hmotnost kompletu Tarian na pouhých 5,7 kg/m². To je až o 80 % méně než u klasické kovové ochrany. AmSafe uvádí konkrétní příklad ochrany asi 5 m dlouhého a 2,2 m širokého obrněného vozidla (například pásového typu Scimitar): zatímco klasická mřížová ochrana má hmotnost 325 kg, u sítového systému Tarian se tato hodnota snižuje na pouhých 81 kg. Komplet Tarian prošel řadou zkušebních testů nejen v britské, ale i ve francouzské či americké armádě. Navíc byl komplet integrován na vozidlo britské armády Foxhound, turecké Pars 6x6 či singapurské Bronco.

To, že se komerčně úspěšný typ musí dále rozvíjet v praxi, předvádí společnost General Dynamics Land Systems. Řeč je o jejím lehčím chráněném vozidle Ocelot 4x4, které si v počtu 376 kusů a pod jménem Foxhound objednala britská armáda. Protože bude tento počet zanedlouho naplněn (v polovině roku se počet předaných vozidel pohyboval okolo 340 kusů), výrobce se snaží britské armádě (ale nejen ji) nabídnout další verze. Na londýnské akci se tedy představily dvě nové verze, označované jako Ocelot-S a Ocelot Recce (ta však byla v konceptu představena už na stejné akci v roce 2011). Prvně zmíněné provedení se vyznačuje celoocelovou kabinou, která je na rozdíl od kabiny s kompozitovou ochranou typu Foxhound levnější. Ocelot-S má mít prakticky srovnatelnou balistickou odolnost, avšak je těžší, takže namísto šesti osob (konfigurace 2 + 4) pojme celkově jen čtveřici vojáků. Proto jej výrobce nabízí jako velitelské vozidlo. Průzkumná varianta Ocelot Recce má otevřenou kabinu, kterou opět chrání kompozitové pancéřování. Toto řešení, známé u vozidel pro speciální jednotky, umožňuje čtyřem členům posádky ničím nerušený výhled. V případě potřeby je ale možné převážet další dvě osoby. Na lafety lze namontovat několik manuálně ovládaných zbraní jako například kulomety ráže 7,62 mm, 12,7 mm a také 40 mm automatický granátomet. Firma GDLS ještě pracuje na nákladním provedení Utility Variant (UV) s dvoustupňovou pancéřovanou kabinou a valníkovým nákladovým prostorem s jednoduchou jeřabovou rukou. Také by mohla vzniknout ambulantní verze, tahač 105 mm kanonu Light Gun či varianta o delším rozvoru s prodlouženou ocelovou kabinou, jež by měla mít z důvodu lepší manévrovatelnosti v omezených prostorech řiditelnou i zadní nápravu.

Z dnešního hlediska na první pohled poněkud anachronický nástroj pro moderního vojáka vyvinul známý výrobce nožů a víceúčelových nástrojů – americká firma Gerber. Jedná se o speciální sekýru nazvanou Tomahawk, jež má vojákům

ZÁCHRANÁŘSKÉ VOZIDLO EXTREMV VYVINUTÉ FIRMOU ST KINETICS NA ZÁKLADĚ VOJENSKÉHO TYPU BRONCO

OCELOT-S S CELOOCELOVOU KABINOU

či policistům posloužit jako nástroj při násilném otevírání dveří, pro vysekání otvorů, sekání nejrůznějších kabelů či lan, jako páčidlo či běžná sekera na dělení materiálu. Může se používat i proti specifickým materiálům jako například skleněným tabulím zesíleným vnitřním drátem.

Pravidlo o aplikaci vojenských technologií do civilního sektoru prakticky dokumentuje i singapurská firma ST Kinetics. Na základě svého pásového dvoudílného vozidla s vysokou průchodností Bronco vyvinula typ známý jako EXTREMV. Do tohoto prostředku, určeného pro nejrušnější záchranné operace včetně akcí v oblastech zasazených těžkými přírodními nebo průmyslovými haváriemi, vložili konstruktéři zkušenosti i z bojové mise v Afghánistánu, kde vozidlo Warthog (lépe pancéřovaná verze typu Bronco) najezdila ve službách britské armády více než 500 000 km. Nepancéřovaný EXTREMV může těžit jednak ze schopnosti plavat a pohybovat se v nejtěžším terénu, jednak z odstranění pancéřování, což zvyšuje jeho užitečnou nosnost. Díky využitelnému objemu kabin 13 m³ lze kromě řidiče převážet až 13 osob nebo nejrušnější náklad o hmotnosti 5 t. Ten je rozdělen tak, že přední kabina pojme 700 kg a zadní zbylých 4300 kg. Celkem 8,7 m dlouhé a maximálně 15 t vážící vozidlo EXTREMV

SPECIÁLNÍ SEKÝRA TOMAHAWK MÁ NAJÍT UPLATNĚNÍ V ARMÁDNÍCH I POLICEJNÍCH SLOŽKÁCH

dosahuje maximální rychlosti 50 km/h, může plavat rychlostí cca 3 km/h, lze jej vybavit jeřabovou rukou s nosností 3 000 kg či přední dozerovou radlicí. Dá se použít jako základní přepravní prostředek záchranných týmů, pro evakuaci osob včetně ležících raněných, jako požární vozidlo a v mnoha dalších konfiguracích.

Text: Michal Zdobinský
Foto autor, AmSafe, Gerber, ST Kinetics, Water Gen

SESKOK na historické vřesoviště

Po téměř třech hodinách letu paluba letounu Armády České republiky Casa ožila. O několik set metrů níže se v oparu ztrácelo nizozemské vřesoviště Gonkelse Heide. Zatímco se výsadkáři 4. brigády rychlého nasazení a nizozemské 11. aeromobilní brigády připravovali k seskoku, dole ožíval téměř sedmdesát let starý krvavý příběh závěru druhé světové války.

Právě na tomto místě se 18. září 1944 během doslova mamutí výsadkové operace Market Garden vysadili parašutisté britské 1. výsadkové divize. Úspěšně provedená operace by Spojencům umožnila obejít Siegfriedovu linii, proniknout na německé území a co nejrychleji ukončit válku. V místě výsadku však Britové nečekaně narazili na dvě elitní tankové divize SS, které zde odpovídaly po stažení z východní fronty. I přes obrovské hrdinství výsadkářů, kteří umírali po stovkách, bylo velice obtížné prosadit se proti těžkým zbraňům. Po téměř týdenních bojích byly 25. září zbytky výsadkářů evakuovány zpět za frontové linie.

Spojenci během této operace přišli o více než patnáct tisíc vojáků.

Bez jediného šrámu

To po mnoha letech první hromadný seskok 44 českých a 22 nizozemských výsadkářů na nových padácích OVP 12 z výšky 400 metrů se odehrál bez jediného zranění. V této skupině byl i velitel brigády plukovník Miroslav Hlaváč. „Tento výsadek byl jiný již jen délkou přepravy, která mu předcházela. Seskoky většinou cvičíme v Chrudimí, kde let od nástupu do vysazení trvá

minuty. V tomto případě jsme letěli skoro tři hodiny. Poté jsme skákali nad neznámým terénem. Nevěděli jsme, do jakého terénu jdeme. Měli jsme sice k dispozici mapu místa vysazení, netušili jsme ale, jaký je tam vítr, jaká je doskoková plocha,” vysvětloval plukovník Hlaváč. „Příslušníci našeho letectva pro nás udělali obrovský kus práce. Sehnali nám maximum informací. Díky jejich profesionalitě, a teď hovořím nejen o posádkách letounů Casa, ale i o vysazovačích z 22. letecké základny či ze 43. výsadkového praporu, se nám to podařilo bez problémů zvládnout. Vyskočíte z letadla a až teprve postupně vidíte, do jakého prostoru padáte. To všechno je obrovská zkušenost. Tu ještě navíc umocňoval historický význam tohoto místa.”

Za posledních patnáct let to byl první hromadný seskok naší armády. Tedy ze dvou a více letadel. Navíc ještě do cizí země. Byl zde i partnerský aspekt, naši vojáci se vysazovali společně s Nizozemci. „Jen z technického hlediska to byla věc, která se již dlouho nedělala. Sladit let ve formaci je poměrně komplikovaná záležitost. A poté

následoval ještě hromadný výsadek nad neznámým územím. Jsem přesvědčen, že pokud se budeme snažit na tento výcvik dále navázat, může nás to v budoucnu posunout někam dál,” řekl nám další z účastníků seskoku a na cvičení zároveň náčelník operací major Ivo Zelinka.

Vyzkoušeli si sborové velení

Seskok byl součástí cvičení Reliable Sword, kterého se v Nizozemsku účastnilo více než čtyři tisíce vojáků ze čtrnácti zemí. Nejpočetněji byli zastoupeni Němci a Nizozemci. Třetí místo v pomyslném žebříčku s více než dvěma sty vojáky zaujímala Armáda České republiky následovaná Američany. Základní struktura tohoto mezinárodního cvičení byla postavena na bázi 1. německo-nizozemského sboru. Právě během tohoto cvičení získala nizozemská 11. aeromobilní brigáda certifikaci pro síly rychlé reakce NATO Response Force 2015. Naše armáda byla zastoupena 4. brigádním úkolovým uskupením, které tvořily nejen jeho velitelství a štáb, ale také štáby jednotlivých praporů a podpůrných prvků.

„Přestože máme bohaté zkušenosti z nasazení v mezinárodních operacích, tak cvičení takového charakteru jsme absolvovali po delší době

poprvé. Jako brigáda jsme cvičili pod nadřízeným stupněm, který představoval německo-nizozemský sbor dislokovaný v Minstru. Bylo to zaměřeno na naši interoperabilitu v rámci velení a řízení. Kromě tzv. kinetických zadání, tedy vedení bojové činnosti a reálné války, jsme plnili stabilizační úkoly. Ty následovaly až po skončení bojů a spočívaly ve stabilizaci prostorů a jejich předání místním vládám a bezpečnostním složkám,” připomněl plukovník Hlaváč. „V rámci AČR nemáme takové nadřízené velitelství, které by bylo schopno řídit brigádní úkolové uskupení v boji a plánovat s námi operace. Možnost vyzkoušet si něco podobného reálně pro nás byla nejen nová, ale především velice pozitivní. Poskytlo nám to obrázek o tom, jaké máme schopnosti. Velitel a velitelství nizozemsko-německého sboru vysoce oceňovali naše schopnosti a dovednosti. Včetně toho, jaké máme vybavení. A to počínaje komunikačními informačními systémy až po bojovou techniku jednotlivých praporů.”

Nemáme schopnost divize

Hlavní důvod, proč se 4. brigádní úkolové uskupení účastnilo tohoto cvičení, byl ten, že naše armáda již nemá schopnosti divize. Nejvyšší stupeň

velení, které je reálně schopné nasazení v poli, představuje brigáda. „Když si připravíme vlastní cvičení, tak ve skutečnosti cvičíme sami sebe. To ale není úplně dobře. Občas bychom měli být také někým prověřeni. Stejně jako špičkový sportovec nemůže trénovat sám sebe, tak v našem případě je to podobné. Potřebujeme nadřízený stupeň. Na tomto cvičení velel sbor, tedy něco, s čím jsme se poslední roky nesetkali. Museli jsme se mu přizpůsobovat a všechno co nejlépe koordinovat. A to je ten důvod, proč se právě takovýto veliký cvičení účastnit,” upozorňuje major Zelinka. „Velitelství společných sil ještě bylo jakýmsi kvazi divizním velitelstvím. Současné velitelství pozemních sil je ale pouze administrativním velitelstvím. Velitelství naší brigády má rádové přes osmdesát lidí, velitelství pozemních sil jen padesát. Již z toho je vidět, že nemůže plnit podobné úkoly. Pokud by nás někdo řídil v boji, pak by to bylo Společné operační centrum. To ale také není polní velitelství, má spíše charakter strategického velitelství naší armády. Za mé kariéry na 4. brigádě rychlého nasazení to bylo poprvé, co jsme měli možnost si něco takového vyzkoušet.”

První operační zadání, které museli čeští vojáci řešit, bylo protřžení hráze a následně povodně v krajíně pod ní. V této oblasti máme našťastí poměrně velké zkušenosti z ostrého nasazení během povodní v České republice, takže to pro vojáky

nebyl žádný problém. Co se týče kinetických operací, asi nekomplikovanější byl náleze špinavé bomby, kterou museli dostat z držení poměrně početné teroristické skupiny. Jednalo se zhruba o třicet osob, museli tedy využít i podpory letectva. U 44. lehkého motorizovaného praporu je naštěstí dekontaminační prvek. Navíc brigádní úkolové uskupení je posíleno jednou protichemickou rotou z Liberce.

Creval zatím jen pozorovali

Velitel 4. brigádního úkolového uskupení s veliteli praporů a štáby se účastnili nejen první štábní etapy cvičení, kdy se všechno dělalo na mapách a na počítačích, ale i druhé fáze, která měla podobu čtyřdenního polního cvičení. To se týkalo především nizozemské 11. aeromobilní brigády, která během cvičení procházela certifikačním procesem Creval, který české vojáky čeká v České republice v druhé polovině června letošního roku. „Bylo dobré, že jsme viděli nizozemské vojáky v akci a přesvědčili jsme se o jejich schopnostech. Nad velkým plastickým stolem jsme se účastnili také nácviku jedné výsadkové operace. Víme, jak plánují, jak myslí a jaké jsou jejich postupy. Uklidnilo nás, že jsme naladěni na stejnou vlnu,” řekl major Zelinka. „Nizozemští a další zahraniční účastníci cvičení nás ze začátku otukávali. Když někoho neznali, tak začínali od bodu nula a zjišťovali, co všechno umí. A to jak z hlediska jazyka, tak i schopností. Bylo vidět, že v jejich očích jsme každým dnem rostli. Takže to šlo tím správným směrem. A to člověka potěší. Myslím si, že na konci nás brali jako jednu z plnohodnotných brigád, která s nimi cvičila. Byli velice příjemně překvapeni tím, jakou výzbroj a techniku máme. Nejspíš se domnívali, že tam dojedeme s ruskými bojovými vozidly. Když jsme později u příležitosti dvouletého výročí nizozemské armády dělali

ukázku techniky pro vojenské přídelce v Haagu, naše vybavení bylo na vyšší úrovni než nizozemské a německé.”

S tím souhlasí i plukovník Hlaváč. „Na cvičení, kterého se celkově účastní čtrnáct zemí, se samozřejmě nevyhnete určitému srovnání a výměně názorů. Potěšilo nás zjištění, že se můžeme porovnávat s takovými armádami, jako je německá, nizozemská, americká, které plnily úkoly a cvičily úplně stejně jako my. Během těch tří týdnů jsme měli možnost setkat se s jednotlivými jednotkami, podívat se, jak se připravují, jaký mají plánovací proces, jak provádí nácviky. Rozdíl je v jednotlivostech, v přístupech. Systém ale máme totožný.”

Gauk na hlavním místě velení

Jedním z vrcholů cvičení pro naše vojáky bylo jejich setkání s prezidentem Spolkové republiky Německo Joachimem Gaukem. „Pro nás to byl zážitek, ne vždy máme možnost na hlavním místě velení brigády přivítat tak výraznou osobnost. Prezident Gauk si našel čas, zdržel se zhruba patnáct minut. Na mne udělal dojem velké osobnosti, zajímal se o to, jak cvičíme, jakým způsobem se připravujeme, a také o naše nasazení v zahraničních operacích. Už jenom to, že k nám přišel, byla pro nás obrovská vzpruha a odměna,” dodal velitel 4. brigádního úkolového uskupení.

Na závěr cvičení se uskutečnil ještě jeden hromadný seskok. Tentokrát na padácích nizozemské armády francouzské proveniencí. Skákalo se z letounů Hercules. Čeští výsadkáři před samotným seskokem absolvovali standardní proškolení na tyto padáky. „Nemyslím si, že by někdo z našich příslušníků měl při seskocích nějaké obavy. Osobně jsem skákal s celou řadou padáků a nikdy to nebyl problém. Člověk prostě musí technice důvěřovat. Tyto padáky byly takové tupější, pro méně zkušené výsadkáře. Pomaleji reagovaly,

nebyly tolik říditelné. Bylo to jen o tom, vyhnout se překážce a srovnat se po větru. Nebyl to ani zdaleka tak multifunkční padák, jako máme my,” vysvětlil nám major Zelinka. „Z technického hlediska bylo ale zajímavé, že se skákalo z obou dveří najednou. Takže výsadek se uskutečnil v polovičním časovém úseku. Padáky byly více zhuštěné, takže to celé bylo o něco málo nebezpečnější. Když ale výsadkář ví, co dělá, nemůže se nic stát. Nikdo se nezranil, dole jsme se shromáždili do patnácti minut. Rozhodně jsme neudělali ostudu.”

I velitel brigády byl spokojený. „Cíle a úkoly cvičení byly splněny. Ocenil jsem profesionalitu podřízených. Stejně nás hodnotil velitel sboru, jeho zástupce a náčelník štábu. Samozřejmě, že byly i některé nedostatky. Musíme se na ně zaměřit, abychom se mohli posouvat někam dál. Jednalo se například o to, jak se naše úkolové uskupení zakomponuje do tak velkého celku, jakým je sbor. Tam nám to zpočátku trochu vážlo. Projevilo se také to, že ne všichni umí opravdu dobře komunikovat v anglickém jazyce. Na to budeme muset klást větší důraz. Aby každý příslušník štábu brigádního úkolového uskupení byl schopen komunikovat a plnit úkoly tak, aby za něj nemusel nikdo zaskakovat. Celkově jsem ale byl nadmíru spokojen,” zdůraznil plukovník Hlaváč. „Po tomto cvičení jsem velký optimista. Účastnily se ho všechny nejdůležitější složky štábu 4. brigádního úkolového uskupení. Co se týče dovedností a znalostí, operačního plánování a plnění operačního úkolu, nevidím žádný problém. Určité pochybnosti mohou mít v té první fázi, kterou představuje dokumentační kontrola. Udělali jsme ale maximum pro to, abychom se připravili i na tuto oblast. Myslím si, že certifikace 4. brigádního úkolového uskupení proběhne bez větších problémů a dopadne dobře.”

Text: Vladimír Marek
Foto: Milan Němec

20 LET VZNIKU 4. BRIGÁDY RYCHLÉHO NASAZENÍ

PROGRAM

1. července 2014, náměstí Svobody, Žatec

14:00 slavnostní nástup 4. brn
Ústřední hudba Armády České republiky

náměstí Prokopa Velikého

10:00–15:30	ukázky zbraní a techniky 4. brn
10:30–10:45	vystoupení mažorettek
11:00–11:20	předvedení boje zblízka – musado
12:00–12:30	ukázka výcviku služebních psů

Vojenský umělecký soubor Ondráš
skotský dudácký band The Rebel Pipers

Kaple 4. brn
10:00 bohoslužba za padlé vojáky

Od 1. května 2014 se sjednotilo civilní a vojenské řízení letového provozu při poskytování oblastních letových provozních služeb

Integrace CIV–MIL

Bohužel za nevelkého zájmu sdělovacích prostředků, a tím i široké veřejnosti, se od prvního května letošního roku sjednotilo civilní a vojenské řízení letového provozu při poskytování oblastních letových provozních služeb. Realizace projektu nesoucího název CIV–MIL integrace je přitom pro Armádu České republiky velice významným aktem. Z profesního hlediska stejně tak důležitým jako například dosažení kompatibility se standardy Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO – International Civil Aviation Organization).

Úspěšným přechodem na nový systém se 1. května 2014 zakončil více než desetiletý proces sloučení a vzájemné integrace vojenského a civilního řízení letového provozu oblastních letových služeb. Uzavřela se tak jedna z důležitých kapitol vývoje a budoucího perspektivního rozvoje řízení letového provozu v České republice a především v Armádě České republiky, která přispěje ke zvýšení bezpečnosti, efektivnosti a úspěšnosti praxe řízení letového prostoru.

Nesnadné začátky

Počátek snah o sjednocení vojenského a civilního řízení letového provozu spadají do roku 2003, kdy byly zpracovány první studie a návrhy, jejichž cílem bylo vybudování jednotného centra řízení letového provozu, které by spojilo tehdy současně existující civilní centrum řízení letového provozu ACC (Area Control Center) Praha a vojenské centrum řízení letového provozu MACC (Military Area Control Center) do jediné instituce schopné ve vzájemné spolupráci obsluhovat a řídit vojenské i civilní lety, a to jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. Spojit se měly instituce, které se odlišovaly nejen podstatou své funkce,

ale především polohou. Proto bylo rozhodnuto vybudovat komplex budov s centrálním sálem řízení, do něž by se propojily jak senzorové vstupy z vojenských a civilních polohových čidel řízení letového provozu (primární a sekundární radiolokační prostředky, pasivní radiolokační prostředky, zahraniční radiolokační tracky, multilaterační síť apod.), tak spojovací a datové výstupy pro komunikaci s letouny ve vzdušném prostoru ČR a distribuci polohových radiolokačních dat do zahraničí. Dne 18. září 2003 byl proto v prostoru západně od obce Jeneč ve Středočeském kraji slavnostně položen základní kámen budovy střediska IATCC Praha (Integrated Air Traffic Control Center), čímž začala výstavba unikátní budovy integrovaného řídicího centra letového provozu, která byla dokončena v roce 2005. Současně se stavbou budovy byly zahájeny práce na obslužné vojenské a civilní infrastruktuře zaměřené na sjednocení komunikačních technologií a jejich technologické propojení s budovaným ústředím.

Centrum IATCC Praha zahájilo provoz v roce 2007, nicméně toto zahájení nakonec nebylo vzhledem k řadě problémů kompletní. Prakticky se tak do budovy nastěhovalo a provoz zahájilo pouze původní civilní ACC, přičemž vojenské

MACC zůstalo i nadále umístěno v Technickém bloku mezinárodního letiště Praha-Ruzyně. Obě centra a jejich infrastruktura tak nadále zůstávaly oddělené, a to jak fyzicky, tak i legislativně.

Obnovení integračních snah

Snaha o spojení a vzájemnou integraci ACC a MACC byla nakonec obnovena po řadě politických, technických a legislativních vyjednávání až v roce 2010, kdy byla integrace ACC a MACC zahrnuta do velkého balíku modernizací, které měly zrekonstruovat stávající praxi vojenského řízení letového provozu na MACC a jednotlivých vojenských letištích i jeho vybavení a technické prostředky v podobě konzol technologií řízení, nových komunikačních systémů a komunikační infrastruktury. Po přípravné práci zahrnující modernizaci vybavení řízení letového provozu vojenských letišť Čáslav, Náměšť nad Oslavou a Praha-Kbely byla v roce 2012 za vzájemné spolupráce Armády České republiky, Řízení letového provozu ČR, s. p., a firem ALES, s. r. o., Frequentis, KATO Design, spol. s r. o., a NET-SYSTEM, s. r. o., zahájena technická část integrace ACC a MACC. Systémová integrace celého projektu byla realizována firmou VTÚ, s. p., o. z. VTÚL a PVO, od roku 2012, kdy bylo zahájeno postupné stěhování technologií a prostředků MACC z budovy Technického bloku letiště Praha-Ruzyně do budovy integrovaného centra IATCC v Jenči. O rok později začala přechodová fáze spojená s technologickou a systémovou integrací prostředků MACC do podmínek IATCC, úpravou softwaru a periférií stávajících technologií, integrací nových technologií a školením obslužného personálu. Finální zkoušky systému spojené se sérií obletových měření a zkoušek proběhly začátkem roku 2014 a vyvrcholily již zmíněného 1. 5. 2014,

vzdušné síly AČR

kdy došlo v 00:00 hodin k plnému přechodu na nový systém. Počínaje tímto datem tak zůstalo v podřízenosti Armády České republiky pouze řízení TMA (Terminal Maneuvering Area) jednotlivých letišť Armády České republiky obsluhovaných prostřednictvím místně příslušných služeb APP a TWR, řízení letounů účastnících se konkrétních vojenských cvičení v daných výcvikových sektorech a na celostátní úrovni řízení a navádění letounů zahrnutých do hotovostní služby systému NATINADS (NATO Integrated Air Defence System), v současnosti NATINAMDS, a to prostřednictvím separátního pracoviště CRC (Control and Reporting Centre), provozovaného výhradně Armádou České republiky.

Nebude ke škodě věci připomenout časy nedávno minulé. Jinými slovy činnost profesionálů Armády České republiky na Oblastním středisku řízení letového provozu v Praze-Ruzyni, známého pod zkratkou MACC. Toto pracoviště poskytovalo oblastní letové provozní služby pro vojenské účely ve vzdušném prostoru České republiky. Odborně řečeno v celém letovém informačním regionu FIR (Flight Information Region) Praha.

„PRAHA TERÉN, tady 3344,“ ozývá se v rádiu radarového řídicího. Kapitán Jan Mazoch si bere

mikrofon a odpovídá: „3344, tady PRAHA TERÉN, dávejte.“ Následná slova vojenského pilota jsou již konkrétnější. „Mi-8, nasadil jsem na trať, výška tři sta metrů nad terénem, pokračuji po plánované trase do Prahy.“ Vzájemná komunikace je u konce. „PRAHA TERÉN, potvrzuji.“

Pouze zasněžení vědí, že se jedná již o nostalgickou vzpomínku na čtyřicetiletou službu směny ŘLP AČR na letišti Praha-Ruzyně. Záměr integrovat civilní a vojenské řízení letového provozu se podařilo naplnit. Nestalo se tak ze dne na den, ale při opakovaných pokusech v průběhu bezmála posledních patnácti let. Dnes již většinu resortních specialistů z Ruzyně zazvonil pomyslný umíráček. Nikoli však pracovní, ale dislokační. Od začátku dubna 2013 byla přesunuta vojenská neřídicí pracoviště – MFDP (Military Flight Data Processing), MAMC (Military Airspace Management Cell) a pracoviště technického dohledu – do budovy státního podniku Řízení letového provozu České republiky v Jenči u Prahy. Přesněji řečeno do Národního integrovaného střediska řízení letového provozu České republiky IATCC. V této souvislosti je třeba upřesnit, že vojenská řídicí pracoviště „sloužila“ na Ruzyni ještě jeden rok a od již uvedeného 1. května

2014, neboli po integraci CIV–MIL, ukončila svoje aktivity.

„Nařizením náčelníka Generálního štábu Armády ČR bude činnost 263. střediska řízení letového provozu v Praze-Ruzyni ukončena ke dni 1. ledna 2015. Jeho dílčí část bude transformována do organizačních struktur 26. pluku velení, řízení a průzkumu. V technickém bloku na ruzyňském letišti zůstává pouze několik resortních specialistů, kteří budou zabezpečovat chod serverů. Avšak pouze do doby modernizace automatizovaného systému výkonného řízení LETVIS, která se předpokládá v letech 2015 až 2016,“ říká plukovník Vladimír Vyklícký, náčelník oddělení zabezpečení činnosti ve vzdušném prostoru a ŘLP odboru rozvoje vzdušných sil na sekci rozvoje a plánování schopností Ministerstva obrany, a stroze, ale zcela výstižně uvádí hlavní důvody, kvůli nimž armáda rezignuje na řízení oblastního vojenského provozu z ruzyňského MACC: „Bezpečnost letového provozu, finanční prostředky a modernizace vojenského systému ŘLP.“

Co je za tímto konstatováním? Zrušením MACC se zkrátí komunikační řetězec, čímž se snižuje riziko možné lidské chyby. Roční náklady potřebné na provoz MACC dosahovaly řádově čtyřiceti až padesáti milionů korun. Technický stav prostředků na MACC již nebyl poplatný době a vyžadoval modernizaci. Bez špičkových informačních technologií by byl další progres nemožný.

Jeden řídicí v jednom vzdušném prostoru

Záměrem CIV–MIL integrace je dosažení stavu, kdy je ve vzdušném prostoru jeden subjekt, který poskytuje služby letových provozních služeb. Předcházející stav – civilní a vojenské řízení – lze s nadsázkou přirovnat ke křížovatce, kterou neřídl jeden, ale dva dopravní policisté. Byť pracují podle daných pravidel, jejich profesní rukopis není zcela identický.

Princip integrace není samovolným počinem. Vychází z dokumentu ICAO – Doc. 9426 Air Traffic Services Planning Manual (část 1 – Airspace and Traffic management, kapitola 2 – Coordination, článek 2.2.4). Integraci oblastních letových provozních služeb se rozumí takový stav, při kterém je jejich poskytování všeobecnému letovému provozu (GAT – General Air Traffic) a slučitelnému operačnímu letovému provozu (OAT-C – Operational Air Traffic Compatible) integrováno u jediného subjektu pověřeného Úřadem pro civilní letectví. Tímto subjektem se rozumí Řízení letového provozu České republiky, s. p.

Vzdušný prostor ČR zůstává i nadále rozdělený na sektory, v nichž se poskytují letové provozní služby jak civilnímu, tak i vojenskému letovému provozu, který v převážné míře využívá nižších letových hladin. Kapacitně není problém oba letové provozy řídit z jednoho centra, tedy z IATCC Jeneč. Technické zázemy tohoto střediska to bez problémů zvládá. Mimochodem, ty tam jsou doby intenzivního vojenského létání. Na čs. vojenské letectvo, respektive vzdušné síly Armády ČR těžce dopadly četné reorganizace. Z bývalých osmnácti vojenských letišť zůstala čtyři. Nakolik to poznamenalo resortní řízení letového provozu? Pamětníci konstatují, že ty časy, kdy byly v jeden okamžik přes dvě stovky kusů „železa“ v luftu, jsou nenávratně pryč. Dlužno však dodat, že to

ani v nejmenším nesnížilo zodpovědnost stávající generace vojenských řídicích. Bez ohledu na to, jestli je ve vzduchu jeden nebo devět strojů, nemohou připustit ani sebemenší náznak konfliktní situace. Orgány řízení letového provozu jedou vždy na maximum.

Nejeden škarohlíd může odmítat praxi, že vojáci řídí „civilové“ z Jenče. „Jedná se pouze o oblastní letové provozní služby. Do Jenče jsme předali službu, která zabezpečuje létání mimo letištní prostory leteckých základů vzdušných sil Armády ČR. Velice zjednodušeně řečeno, půjde o standardní přelety vojenských strojů z bodu A do bodu B po stanovené letové trase a na dané letové hladině. Konkrétně od 300 metrů do 20 km, neboli od FL 95 do FL 660. Vojáci řídí letadlo po vzletu z letecké základny a civilové si ho přebírají na výstupním bodu z letiště. Řízení letového provozu v pracovních nebo výcvikových prostorech vzdušných sil Armády ČR se tedy integrace CIV–MIL nedotkla. To je i nadále zabezpečováno z pracovišť na jednotlivých vojenských letištích. V přidělených lokalitách základů Praha-Kbely, Čáslav, Pardubice a Sedlec, Václavice u Náměště nad Olavou je řízení letového provozu plně v naší gesci,” upřesňuje plk. V. Vyklický a dodává, že civilní řídicí mají vysoké know-how a v oblastním provozu jsou profesionálové. „Bereme je s respektem,” konstatuje. Jedinou výjimkou jsou hotovostní letouny. Jejich navádění na cíl provádí i nadále vojenské složky.

Je nabíledni, že se na tuto skutečnost musel připravit také personál. „Vojenské řízení letového provozu v sobě obsahuje některá specifika. Proto museli civilní řídicí projít v rámci procesu integrace několikaměsíčním odborným školením. Jejich výcvik schválil Úřad pro civilní letectví ve spolupráci s resortní autoritou, a to odborem vojenského letectví Ministerstva obrany. Civilním odborníkům byly stanoveny minimální požadavky související s armádní praxí. Jejich zvládnutí garantovalo, že jsou dostatečně profesionálně připraveni k řízení civilního i vojenského provozu,” upřesňuje náčelník oddělení služeb letectva odboru bojové přípravy na Velitelství vzdušných sil AČR podplukovník Vladimír Vajdík.

Jak on, tak i major Václav Marvan ze sekce rozvoje a plánování schopností Ministerstva obrany potvrzují, že cílenou přípravu na integrovaný systém CIV–MIL absolvovali také profesionálové AČR, a to ve formátu přeskolovacích kurzů. Navíc na stanovištích letových provozních služeb (Hlavenec, Praha-Kbely, Čáslav, Pardubice, Sedlec, Václavice u Náměště nad Olavou) byly provedeny potřebné technologické změny v návaznosti na jejich přímou komunikaci s civilním partnerem IATCC Praha v Jenči.

Vojenská pracoviště v IATCC

Díky vstřícnosti managementu státního podniku Řízení letového provozu České republiky mohl A report vést dialogy a fotografovat v neveřejných prostorách IATCC Jeneč. Není důvod nepřiznat, že profesní potěšení redaktorů navíc umocňovala přítomnost vojenských stejnokrojů na tomto tuzezmém prestižním pracovišti.

Dříve než vám přiblížíme podíl profesionálů Armády ČR na poskytování oblastních letových provozních služeb, je nutná zmínka o tom, „s jakou“

do budovy ŘLP ČR vstoupili. „Částečné obavy tady byly. Příslušníci Armády ČR reprezentují první nový subjekt, který do IATCC vstoupil. Jejich počáteční „bázeň“ však záhy zmizela. Civilní kolegové jim vyšli vstříc a pomohli jim integrovat se do nového prostředí. Od zahájení činnosti vojenských pracovišť v IATCC nenastaly žádné zásadnější problémy ani z pohledu provozního, ani z pohledu začlenění příslušníků AČR. Podle dosavadních ohlasů je působení vojenských kolegů na tomto pracovišti vítáno. Jsou plnohodnotnými partnery. To je pro všechny velice důležitý faktor,” říká major v záloze, nyní zaměstnanec ŘLP ČR Ing. Lumír Hovančík.

Modré uniformy tady nelze přehlédnout. Uskupení vojáků a vojaček čítá celkově bezmála třicet lidí, z nichž tři profesionálové Armády ČR jsou permanentně ve čtyřadvacetihodinové směně. „Zabezpečují nepřetržitý směnný provoz na třech pracovištích, a to v rámci skupiny pro uspořádání vzdušného prostoru, kde jsou dva subjekty – předtaktické a taktické úrovně. Další pozici je skupina opravy letových dat. Svého odborníka má AČR také na pracovišti technického dohledu,” vysvětluje Lumír Hovančík a pochvaluje si vzájemnou spolupráci. Jako ukázkový příklad uvádí pracoviště pro uspořádání vzdušného prostoru neboli AMC (Airspace Management Cell), kde se díky integraci zásadně zjednodušily pracovní postupy civilního a vojenského pracoviště AMC. „Dřívější způsob práce na těchto pracovištích fungoval odděleně pro vojenské a pro civilní účely. Ačkoliv byly oba systémy spolu propojeny, nešlo hovořit o optimálním stavu. Vojenské pracoviště AMC bylo vzdálené pět kilometrů od civilního. Když vyvstala potřeba cokoliv vyhodnotit nebo konzultovat, žhavyly se telefonní linky. Přesun v dubnu 2013 znamenal, že se posadili vedle sebe a komunikují z očí do očí. Obdobně to funguje také na pracovišti opravy letových dat, kde slouží vojáci a civilní odborníci společně. Jedná se o efektivní a oboustranně výhodnou činnost. Ostatně takovýto způsob není na evropském kontinentu ničím výjimečným. Praktikují ho například ve Spolkové republice Německo. To, že v jednom vzdušném prostoru poskytuje oblastní letové provozní služby jeden řídicí, je nejlepší postup. První krok CIV–MIL integrace, a to přesun vojenských neřídicích pracovišť do IATCC, nám po roce zkušeností ukazuje, že to byl krok správným směrem. Věřím, že i finální krok

CIL–MIL integrace, a to předání oblastního řízení, potvrdí po čase správnost celého konceptu,” argumentuje zástupce ŘLP ČR pro integraci.

Budoucnost vojenského řízení letového provozu

Dalšími úkony připravovanými v rámci modernizačního balíku vojenského řízení letového provozu bude modernizace řídicího a komunikačního vybavení letiště Pardubice, které je dlouhodobě provozováno Armádou České republiky ve spolupráci s civilním sektorem. Na ni by měla navázat kompletní obměna současného systému řízení letového provozu LETVIS, provozovaného na jednotlivých letištích, a zásadní modernizace radiolokačního vybavení Armády České republiky spojená především s výrazným radiolokačním komplexem RPL-5 a jejich nahrazením novými typy radiolokátorů, modernizace radiokomunikačního vybavení všech letišť Armády České republiky a přidružených radiokomunikačních pracovišť určených pro spojení s letouny ve vzdušném prostoru ČR a všechno by měla završit paralelně probíhající modernizace řídicího a komunikačního vybavení pracoviště CRC a jemu podřízených útvarů včasné výstrahy a radiolokačního průzkumu.

Provedení těchto úprav tak definitivně povýší letištní řídicí, radiokomunikační a radionavigační vybavení do podoby odpovídající současným požadavkům na poskytování radiokomunikačních a radionavigačních služeb v podmínkách integrovaného řízení letového provozu ve vzdušném prostoru České republiky a mezinárodního vzdušného prostoru. Tím bude zároveň dosaženo kvalitativně vyšší úrovně poskytovaných služeb, efektivity a komfortu jak vůči obsluhovaným civilním a vojenským letounům, tak i vůči samotným řídicím pracovníkům. Lze proto doufat, že i další etapy modernizací proběhnou stejně uspokojivě jako dosavadní a budou ke spokojenosti všech zúčastněných stran.

*Text: Pavel Lang (s využitím podkladů Vojenského technického ústavu, odstěpného závodu Vojenského technického ústavu letectva a protivzdušné obrany)
Foto: Jan Kouba*

Na letošním ročníku Mezinárodního veletrhu obranné techniky IDEB 2014 se projevila jistá úsporná opatření, přesto zde bylo možné najít zajímavé novinky

Zbrojaři představovali své perly

Letošní ročník Mezinárodního veletrhu obranné techniky IDEB 2014 v Bratislavě hostil 221 vystavovatelů z 24 zemí světa. Na ploše třiceti tisíc čtverečních metrů se představily stovky exponátů, mezi kterými odbornou veřejnost nejvíce zaujalo na třicet novinek. Nehledě na všechny tyto přednosti je ale potřeba říci, že i zde se promítla přetrvávající nedobrá ekonomická situace v Evropě, která má vliv na rozpočty armád ve střední a východní Evropě. A právě ta z výstavní plochy opět kousek ukrojila.

V expozici Ministerstva obrany Slovenské republiky návštěvníky určité zaujalo modernizované bojové vozidlo pěchoty IFV Šakal. Jak ozbrojené síly Slovenské republiky, tak i Armáda České republiky totiž disponují dostatečným počtem bojových vozidel BVP-1 a BVP-2, jejichž životnost se v nadcházejícím desetiletí bude nacylovat ke konci. Nebude tedy nic jiného, než se pomalu ohlížet po prostředcích, které by je mohly nahradit. Modernizace těchto vozidel známa pod označením IFV Šakal přitom nabízí prodloužení jejich životnosti o dalších dvacet let. Společný česko-slovenský tým firem Excalibur Army z Prahy, VOP Trenčín a EVPÚ Nová Dubnica se přitom netají tím, že se bude jednat o ekonomicky velmi úsporné řešení. Modernizace vozidla by neměla přesáhnout padesát procent ceny nového stroje. Navíc se nebude jednat pouze o prostředek schopný nasazení ve standardním konvenčním konfliktu,

ale provedené úpravy umožní jeho využití v zastavěných oblastech a v asymetrickém boji.

V současné době je vyrobený jediný prototyp bojového vozidla pěchoty Šakal a právě na něm probíhají ve slovenském vojenském výcvikovém prostoru Lešť vojenské zkoušky Ozbrojených sil Slovenské republiky. Ty byly z důvodu konání mezinárodního veletrhu přerušeny, vozidlo bylo důkladně vyčištěno a přepraveno do expozice Ministerstva obrany Slovenské republiky. Po skončení veletrhu se bude ve vojenských zkouškách pokračovat. Průběžně dochází podle požadavků slovenského ministerstva na vozidle k nejrůznějším úpravám.

Mnohem větší ochrana

Od původních vozidel BVP-1 a BVP-2 se Šakal liší především bojovou hmotností, která

dosahuje devatenácti tun. Zároveň došlo také k posílení motoru, takže měrný výkon 16 kW na tunu je vyšší než u předchozích typů. Výrazně se přitom zlepšila balistická ochrana. Ta je podle normy STANAG 4569 na úrovni 3 s vnitřní balistickou vystýlkou. Vozidlo navíc disponuje ochranou proti minám pod pásem podle stejné normy na úrovni 2a a pod dnem vozidla na úrovni 1. Došlo rovněž k odstranění zranitelného místa, které představovaly nádrže umístěné v zadních dveřích. Ty jsou nyní uvnitř vozidla, pod balistickou ochranou.

K standardnímu vybavení patří i automatický protipožární systém v prostoru motoru a protivýbuchový systém v prostoru posádky a výsadku. Celkovou ochranu umocňují i systémy ochrany proti zbraním hromadného ničení, systémy detekce a indikace ozáření a rušiče na dálku iniciovaných IED.

BOJOVÉ VOZIDLO PĚCHOTY IFV ŠAKAL

VNITŘNÍ VYBAVENÍ BOJOVÉHO VOZIDLA ŠAKAL

LOKÁTOR ReVISOR

Předmětem modernizace byla rovněž instalace multispektrálního varovného systému pracujícího v mikrovlnném a laserovém spektru a ochrana proti pozorování ve viditelném a blízkém infračerveném spektru. Další nespornou výhodou je automatická převodovka. Vozidlo je vybavené dálkově ovládaným a ve dvou rovinách stabilizovaným věžovým kompletem TURRA 30. Výzbroj tvoří třicetmilimetrový kanón, kulomet ráže 7,62 mm, protitankový raketový komplet a výmětnice dýmových granátů.

Průzkumný pandur

Nosným prvkem expozice Ministerstva obrany České republiky na veletrhu byla průzkumná verze kolového bojového vozidla s lokátorem Pandur II Pz-LOK. Takovýto průzkumný vozidel je v současné době v Armádě České republiky osm a dalších osm je v průzkumné verzi bez lokátoru. Vystavené vozidlo poskytlo 74. lehký motorizovaný prapor z Bučovic. Čtyři průzkumné verze zde má ve výzbroji průzkumná skupina, která je součástí velitelské roty. Posádku průzkumného

bojového vozidla Pandur II Pz-LOK tvoří 5 vojáků. Na teleskopickém sloupu, který je možné vysunout až do výšky tří metrů (v zasunutém stavu 870 mm), je umístěn integrovaný pozorovací systém. Ten tvoří laserový dálkoměr LDM 38, GPS navigace a tři kamery. Kromě termovizní kamery LIRC 640 je to TV kamera HK-170 a TV kamera MERLIN-2. Doba vysunutí teleskopického sloupu je třicet sekund. Vozidlo je navíc vybaveno bojovým radiolokátorem BRL s dosahem až dvacet čtyři kilometrů v případě těžké bojové techniky. Lehké vozidlo je schopno rozeznat na vzdálenost patnácti kilometrů a chodce na deset kilometrů. Příkon radarové jednotky je 50 wattů.

TV kamerou HK-170 je osádka schopna zajistit detekci na vzdálenost až 9,1 kilometrů. To znamená, že zjistí, že v této vzdálenosti se něco pohybuje. Rekognoskaci, tedy zjištění, že se jedná například o tank, provádí na vzdálenost 5,6 kilometrů.

Poměrně široce byly na veletrhu zastoupeny výrobky České zbrojovky Uherský Brod. Ta představila dva nové modely služebních pistolí CZ P-07 a CZ P-09. Závěr těchto pistolí vychází ze zjednodušeného systému Browning

s otevřenou řídicí kulisou a je uzamknutý hranolovitě tvarovanou zádňí částí hlavně do vzhovaciho okénka. Zbraň navíc využívá patentovaný spoušťový mechanismus Omega s venkovním bicím kohoutem, jehož unikátní vlastností je možnost lehké přestavby pojistkového provedení na „decocingové“ a naopak.

Zbraňová stanice a lokátor

Dále nás zaujala dálkově ovládaná zbraňová stanice Gladius 12, vyvinutá Elektrotechnickým výzkumným a projektovým ústavem (EVPÚ) z Nové Dubnice. Jednalo se o novou koncepci dálkově ovládané stanice s alternativami lafetace různých zbraňových systémů. Na věž je možné umístit například kulomety ráže 7,62 mm, 12,7 mm, případně i granátomet AGS-17. Modulární systém stanice umožňuje doplnit i vrhače dýmových granátů. „Tato varianta zbraňové stanice představuje novinku, kterou představujeme veřejnosti právě na letošním ročníku mezinárodního veletrhu IDEB.

Zatím existuje pouze tento prototyp, který jsme vyvinuli pro slovenskou armádu. Její vývoj stále ještě není dokončen. Pořád ještě na ní pracujeme, doladujeme některé záležitosti,“ řekl nám Jaromír Záruba z EVPÚ. „Jednou z posledních novinek jsou námi vyvinuté přímé pohony. Ty umožňují přesný pohyb stanice nejen v azimutu, ale i v elevaci. Kamerový systém se samostatnou elevací poskytuje možnost elektronické rektifikace zbraně a zohledňuje při střelbě i balistiku.“

Stanice je vybavena dvěma denními barevnými kamerami, jejichž přiblížení umožňuje detekci neznámého předmětu až na vzdálenost 8 500 metrů. K dispozici má rovněž nechlazenou noční kameru, jejímž prostřednictvím je možná detekce za tmy na vzdálenost 4 300 metrů. Zařízení doplňuje laserový dálkoměr Erbium glass. Výstupy z kamer, stejně jako ovládání stanice, jsou vyvedeny do vozidla, kde sedí střelec.

Lokátor ReVISOR vystavovala na veletrhu známá pardubická firma Retia. Tento základní prostředek radarového průzkumu vzdušného prostoru bojiště je od dubna letošního roku ve výzbroji 25. protiletadlového pluku Strakonice.

Zařízení detekuje, identifikuje a s rychlou obnovou informace sleduje vzdušné cíle. Podporuje moderní protiletadlové komplety velmi krátkého dosahu VSHORAD (Very SHort-Range Air Defence) a krátkého dosahu SHORAD (SHort-Range Air Defence) v jejich úsilí efektivně ničit prostředky vzdušného napadení. Pomáhá při ochraně základen či jednotek před napadením vrtulníky, bojovými letouny a rovněž bezpilotními prostředky. K tomuto účelu je vybaven modulem komunikace a modulem velení a řízení C2. Informace o získané vzdušné situaci přenáší na podřízené palebné prvky, které tak mohou být efektivně řízeny prostřednictvím pracoviště velitele. Lokátor pracuje do vzdálenosti dvaceti pěti kilometrů. Celkově by strakonický pluk měl získat čtyři takovéto lokátory. Zbývající tři budou předány do listopadu 2015.

Součástí prezentace resortu MO ČR byly i besedy zaměřené na projekty Velká válka 100, Příprava obyvatelstva k obraně státu a Odznak všestrannosti olympijských vítězů.

Text a foto: Vladimír Marek

ZBRAŇOVÁ STANICE GLADIUS 12

OPERA TOR SLEDUJE OBRAZOVKU V PRŮZKUMNÉ VERZI PANDURU

PANDUR II Pz-LOK

VELKÁ VÁLKA 1914–1918

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA

25. 6. 2014 – 31. 12. 2015

V zákopech první světové války

TECHNICKÉ MUZEUM V BRNĚ

28. 6. 2014 – 28. 6. 2015

Technika v míru, technika ve válce

MUZEUM MĚSTA BRNA, HRAD ŠPILBERK

28. 6. – 31. 12. 2014

Velká válka aneb Začalo to v Sarajevu...

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM

4. 6. – 30. 11. 2014

Naše moře...

Rakousko-uherské válečné námořnictvo

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV,

STÁTNÍ ZÁMEK KONOPÍŠTĚ

4. 6. – 31. 10. 2014

Spojení v životě i ve smrti

POŠTOVNÍ MUZEUM

14. 5. – 14. 9. 2014

Píšu Vám z fronty...

MORAVSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

18. 6. – 31. 12. 2014

Domov za Velké války

25. 6. – 31. 12. 2014

Ustrňte se nad osudem válečných vdov a sirotků

MORAVSKÁ GALERIE

28. 6. – 28. 9. 2014

Kubismus uprostřed války

12. 12. 2014 – 12. 4. 2015

Moravský Manchester

V roce 2014 si připomínáme významné výročí – 100 let od vypuknutí první světové války. Tento konflikt měl klíčový význam pro naše země, protože na jeho konci se zrodilo samostatné Československo. Při příležitosti tak významného jubilea se ke spolupráci sešlo osm významných paměťových institucí, aby v unikátním projektu nazvaném Velká válka představily veřejnosti tento konflikt svým vlastním pohledem.

Od atentátu na následníka rakousko-uherského trůnu Ferdinanda d'Este, který nakonec vedl k rozpoutání první světové války, uplynulo sto let

V Sarajevu jen dvě kule

Když 28. června 1914 vystoupil následník rakousko-uherského trůnu František Ferdinand d'Este společně se svou manželkou Žofií Chotkovou na sarajevském nádraží, neměl ani nejmenší tušení, že ulice tohoto města jsou přímo prošívané srbskými atentátníky, kteří na něho v následujících desítkách minut uspořádají doslova hon.

První bodem programu této vzácné návštěvy byla inspekce místních kasáren. Odtud se kolona aut vydala třídou Appel směrem k radnici. Na řadě byl atentátník Muhamed Mehmedbašić, který vyzbrojen bombou postával před zahrádkou kavárny Mostar Café. Automobily ale kolem něj projely bez problému. V posledním okamžiku nenašel k činu dostatek odvahy. Obdobně selhal i Vaso Čubrilović, který s bombou a pistolí vyčkával jen o kousek dál. Zhruba po desíti minutách jízdy se automobil s Františkem Ferdinandem přiblížil k Nedjku Čabrinovićovi. Ten prokázal dostatek rozhodnosti a vrhl bombu. Odrážela se však od střechy automobilu a spadla na zem. Časovač

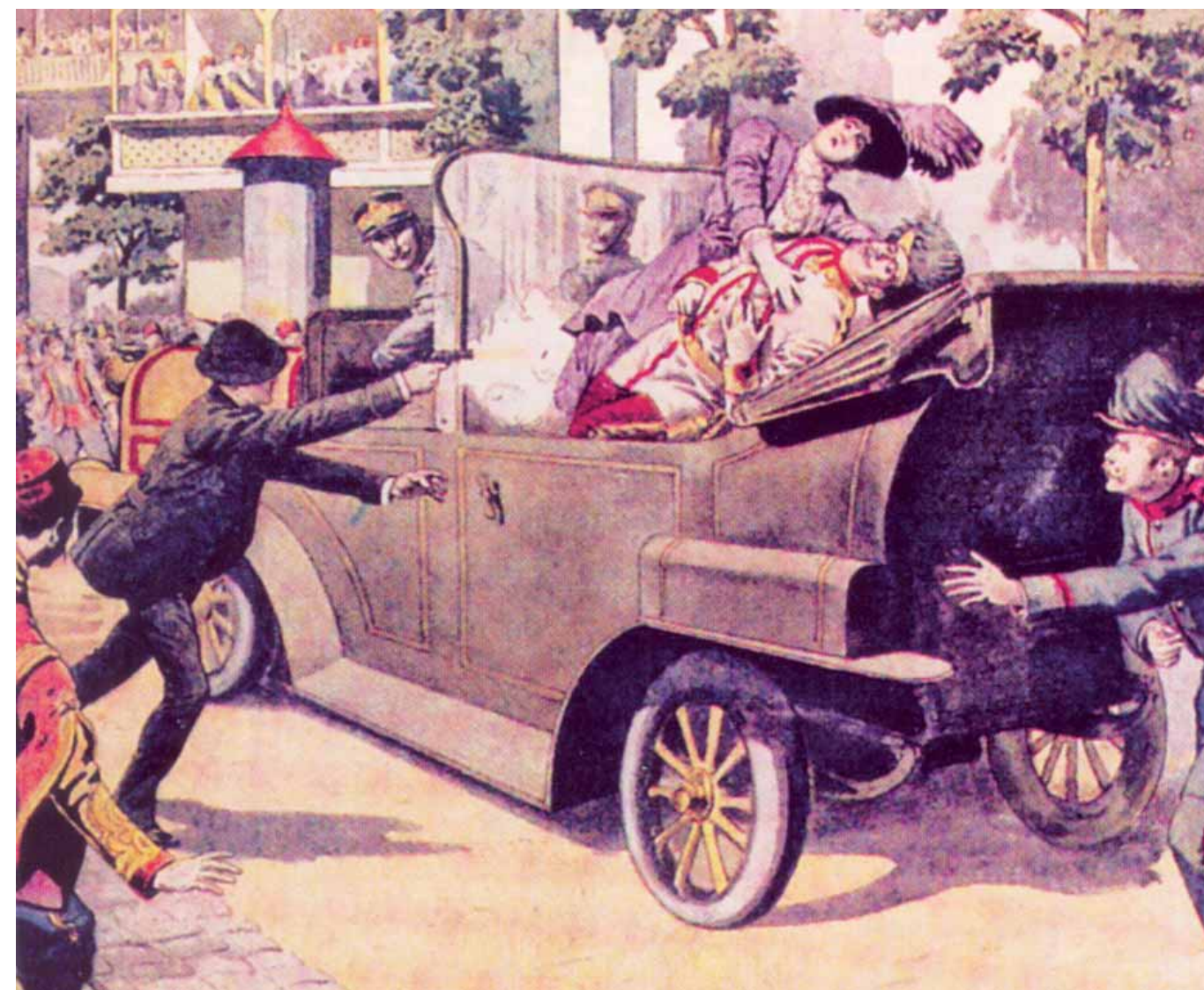
byl přitom nastaven tak, že vybuchla až pod koly dalšího vozidla. Exploze vytvořila asi třicetimetrový kráter a zranila zhruba dvacet lidí. Po tomto činu rozkousl Čabrinović ampuli s kyani- dem a skočil do nedaleké řeky Miljacka. Nekvalitní jed ovšem způsobil pouze zvracení. A tak byl yloven přihlížejícím davem a předán policii.

Přijali nedostatečná opatření

V této době ale kolona vozidel již bez zničeného automobilu pokračovala zvýšenou rychlostí

směrem k radnici. Když dorazila na místo, odmítl František Ferdinand vyslechnout připravený projev primátora se slovy: „Přijel jsem na návštěvu a přivítán jsem byl bombami. To překračuje všechny meze!“ Až po domluvě manželky Žofie souhlasil s tím, že si vyslechne uvítací řeč. Když se dostal ke slovu on sám, bylo na něm vidět, že se již trochu uklidnil. Poděkoval za projevené ovace sarajevskému obyvatelstvu a vyjádřil i uspokojení nad tím, že se dav radoval, když se atentát nezdařil. Pak řekl, že by se rád podíval do nemocnice za členy doprovodu, kteří byli při atentátu zraněni.

Po celou tu dobu organizátoři návštěvy jednali o opatřeních, která by měla případným dalším atentátníkům v jejich činu zabránit. Zvažovaná možnost stáhnout do Sarajeva vojáky cvičící poblíž města, kteří by v hustých řadách lemovali cestu kolony, byla zamítnuta s tím, že nemají slavnostní stejnokroje a narušili by důstojnost návštěvy. Nakonec tedy ochrana následníka trůnu zůstala pouze na málo početném sboru místní policie. Jediným opatřením bylo, že hrabě

VELKÁ VÁLKA

František Harrach si přisedl ve voze tak, aby byl po Ferdinandově levici a chránil jeho srdce před případnou střelbou.

Krátce před tři čtvrtě vyrazila vozidla směrem k nemocnici. Asi by tato cesta proběhla bez sebemenších problémů, a tím by nevznikla ani záminka k rozpoutání světové války. Automobil Gräf & Stift řídil Harrachův řidič Leopold Lojka. V jednu chvíli mu generál Oskar Potiorek údajně nařídil, aby změnil směr. Jiná verze hovoří o tom, že se Lojka v ulicích Sarajeva nevyznal a špatně odbočil. V každém případě ale vozidlo neplánovaně zastavilo.

Další ze sedmi připravených atentátníků Gavrilo Princip, když se dozvěděl o nezdařeném atentátu, rozhodl se, že si v nedalekém obchůdku s potravinami koupí sendvič. Nevěřil vlastním očím, když uviděl, že jen pár kroků před ním couvá limuzína s arcivévodou. Přistoupil k vozu a vypálil z belgické pistole FN Model 1910 ráže 7,65 Browning dvě rány.

Jak to viděl řidič

„Zastavil jsem auto, přehodil řízení na zpětný chod a chtěl jet zpátky. Náhle vyskočil ze špalíru, který tvořilo sarajevské obyvatelstvo, jakýsi mladý hoch, opřel se o záložní pneumatiku stojícího auta a vystřelil dvě rány,“ vzpomínal na osudový

okamžik řidič Lojka. „První rána zasáhla arcivévodu do krku, druhá střela šla skrze stěnu auta a vnikla do břicha Jeji Výsosti.“

Zranění byla natolik vážná, že nepomohla ani Lojkova rychlá jízda k paláci Kodak, kde byla zraněné manželské dvojici poskytnuta první pomoc. „Když jsem přijel ke Kodaku, vyskočil jsem z auta a vynesl Jeji Výsost v bezvědomí do prvního patra. Arcivévoda byl také již vynesena nahoru a položen na divan v pracovně Jeho Excelence Potioreka,“ popisoval řidič Lojka. „Hned nato se objevil domácí lékař Jeho Excelence Potioreka, který po důkladné prohlídce zjistil jen právě nastalou smrt u Jeho císařské Výsosti a po několika minutách konstatoval totéž u Jeji Výsosti.“

Žofie Chotková byla v době své smrti v jiném stavu. V Sarajevu se okamžitě po atentátu rozběhla rozsáhlá bezpečnostní akce. Všichni útočníci až na Mehmedbašice byli zadrženi. Ten byl zatčen až v Černé Hoře a později mu bylo umožněno utéci do Srbska. Atentátník Gavrilo Princip nebyl v době svého činu plnoletý. Nebylo mu ještě ani dvacet let. A tak podle tehdejších rakousko-uherských zákonů mohl dostat pouze dvacet let těžkého žaláře. Podobně na tom byli i další atentátníci. Čekala je Malá pevnost v Terezíně. Gavrilo Princip zemřel na tuberkulózu 28. dubna 1918. Vážil pouhých čtyřicet kilogramů.

Řetězová reakce

Evropa byla atentátem doslova šokována. Rakousko-Uhersko žádalo srbskou vládu o jeho důkladné vyšetření. Ta ale odpověděla, že s celou záležitostí nemá nic společného. Rakouská vláda se rozhodla využít situace a vyřešit srbskou otázku jednou pro vždy. Přesně měsíc po atentátu, 28. července 1914, vyhlásila Srbsku válku. To odstartovalo řetězovou reakci. O dva dny později začalo mobilizovat Rusko. Již 2. srpna 1914 obsadilo Německo Lucembursko a o dva dny později i neutrální Belgie. Do války vstoupila Francie, Velká Británie, Černá Hora, Turecko a na Dálném východě dokonce na straně Dohody i Japonsko. To využilo situace a zabralo německá teritoria v čínské provincii Šan-tung.

Během následné války bylo mobilizováno 70 156 000 mužů. Na straně Dohody (Rusko, Srbsko, Černá Hora, Velká Británie, Francie, Japonsko později Itálie, USA a další země) jich padlo 5 413 000. Centrální mocností (Německo, Rakousko-Uhersko, Turecko) pochovaly 4 029 000 vojáků. Propuknutí světové války, které se nejdříve říkalo velká a později první světová, přivítali všichni, kteří byli nespokojeni s uspořádáním v Rakousko-Uhersku. Již na podzim roku 1914 vznikla v Rusku z českých a slovenských vlastenců vojenská jednotka zvaná Česká družina. Sokolové ve Francii pak vytvořili rotu Nazdar. Vydali se tak společně s našimi politiky na cestu, na jejímž konci bylo svobodné Československo.

V souvislosti s tímto významným výročím odstartuje po celé republice projekt Velká válka 100. Součástí celé řady výstav v českých a moravských muzeích, připomínajících tyto události, bude i expozice V zákopec první světové války, kterou otevře Vojenský historický ústav Praha přesně v den výročí atentátu 28. června 2014.

Text: Vladimír Marek
Foto: VHU a archiv redakce

Československá obec legionářská,
jednota plk. J.Švece - Horácká pořádá

PARTYZÁNSKÝ POCHOD

23.8.2014 JERMAK

Patrony akce jsou Československá obec legionářská, ČSBS Žďár nad Sázavou, Klub výsadkových veteránů Chrudim a Národní pedagogické Muzeum a knihovna J.A.Komenského v Praze

Čestnou předsedkyní pochodu je příslušnice paravýsadku JERMAK, radistka Dina Mefodijevna Šapovalova - Ščerbakova

POCHOD JE POŘÁDÁN U PŘÍLEŽITOSTI 70. VÝROČÍ VYSAZENÍ SKUPINY JERMAK NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA

Kontrolní stanoviště pochodu jsou na památných místech obětí z dob nesvobody, protifašistického odboje, výsadkových skupin, domácích partyzánských skupin a odbojových organizací.

V místech pochodu přímo působily tyto Partyzánské skupiny:
Jermak, Dr. Miroslav Tyrš, Vpřed, Černý-Čapajev, Jan Kozina, Prokop Holý, Zarevo-Záře, Třetí čs. úderná rota gen. Luži
Odbojové organizace: R3, Obrana národa, PRNV, ilegální ÚV KSČ

Místo konání pochodu	Svratecká hornatina, Česká republika
Start a cíl pochodu	Hodonín u Kunštátu, Památník Hodonín (okr. Blansko)
Celková délka pochodu	Do 40 km (dle měření cca 33 km)
Možnosti ubytování	Rekreační střediska v okolí konání pochodu, Památník Hodonín (vlastní stany)
Doprava do místa startu a cíle	vlastní, parkování zajištěno u areálu
Příspěvek na organizaci	650,- Kč/osobu (v ceně je pamětní odznak, stužka, dekret a občerstvení na trati, před a po skončení pochodu)
Platba startovného	Číslo účtu Vám bude sděleno po registraci Variabilní symbol – Vaše telefonní číslo Zpráva pro příjemce – Vaše jméno
Program	Pátek 22. 8. 2014: od 17:00 příjezd, možnost přespání ve vlastním stanu Sobota 23. 8. 2014: od 06:00 do 08:00 registrace účastníků, start 08:30 do 20:00 příchod všech účastníků do cíle, při příchodu předání ocenění a odjezd Neděle 24. 8. 2014: v areálu probíhá Pietní akt obětí Romského holocaustu
Ocenění účastníků pochodu	Pamětní odznak, etue a stužka, dekret

Registrace nejlépe do 30.6.2014 Uzávěrka 31.7.2014

www.partyzanskypochod.cz

Telefon: 777 001 291 **Email: partyzanskypochod@seznam.cz**

Domácí routery a jejich zranitelnost

Nedílnou součástí dnešních domácností jsou routery sloužící k připojení počítačů nebo mobilních zařízení k internetu. Výrobci těchto routerů zjednodušují uživateli práci a tato zařízení defaultně nastavují tak, že je stačí zapojit do zásuvky, stisknout tlačítko a vše funguje.

V současné době se však ukazuje, že ponechat router svému osudu není až tak dobrý nápad. Je obecně známo, že na internetu číhá spousta kybernetických hrozeb, které není radno podceňovat.

Na začátku můžeme vzpomenout na červu Psyb0t, který napadal ADSL modemy. Ty byly z výroby nastaveny právě tak, že umožňovaly vzdálený přístup s obecně známým uživatelským jménem a heslem. Účelem červu byla tvorba velkého botnetu tvořeného přibližně sto tisíci routery po celém světě. Tento botnet byl primárně určen k provádění DDoS útoků (přehlcení webu požadavky a jeho následná nedostupnost). Dalším příkladem takového botnetu byl botnet Chuck Norris, jehož úkolem bylo po napadení domácích routerů získat nad nimi kontrolu a připravit se tak k hromadnému útoku. Existovaly důkazy, že řídicí centrum hackerů posílalo rozkazy k útokům na vybrané servery v internetu a uživatelé přistupující k službám, jako jsou Facebook a Google, byli přes napadené zařízení přesměrováni na podvržené stránky.

Útočníci však nevyužívají pouze nedostatečného zabezpečení, ale i velkého množství zranitelností, které routery obsahují. Také díky velmi pomalému nebo dokonce vůbec žádné aktualizaci podpoře se stávají velmi zranitelné.

Příkladem jsou Wi-Fi routery vybavené operačním systémem ZyNOS, které již několik let trpí zranitelností nazvanou Rom-0. Ta umožňuje komukoliv, kdo zná veřejnou adresu routeru, aby se k nim připojil a bez přihlášení si stáhl celou konfiguraci v podobě binárního souboru. Součástí konfigurace jsou, mimo jiné, i přístupová hesla k webovému administračnímu rozhraní. Takové routery jsou následně vzdáleně nastaveny podle požadavků útočníka a z legitimních stránek přesměrovány na stránky podvodné. Na těchto podvodných stránkách čeká na stažení škodlivý software, který poté umožňuje dělat prakticky cokoliv, od šíření SPAMU, k zobrazování reklamních sdělení. Tou horší variantou je, když útočník pomocí napadeného DNS serveru routeru zablokuje upgradu softwaru, nebo se bude dokonce pokoušet odcizit hesla k internetovému bankovníctví nebo zachytávat komunikaci mezi Android/iOS aplikacemi a jejich administrační částí.

Stále častěji se objevují zprávy o nových útocích spojených se síťovými prvky, což ukazuje na to, že se tyto útoky stávají sofistikovanějšími a propracovanějšími.

Nejnovější útok na domácí routery dokonce boří mýtus o nastavení silného uživatelského jména a hesla. Došlo totiž k napadení u zařízení, které bylo dostatečně zabezpečeno a nastaveno. V tomto případě útočník škodlivý kód do počítače dostal pravděpodobně díky chybě ve firmwaru a uživateli se i po zadání legitimních webů zobrazovala výzva o nutnosti instalace Flash Playeru. Místo té se ale do PC stáhl virus.

Přítomnost červa nebo viru není snadné odhalit, ale většinou pomůže zařízení resetovat do továrního nastavení, kterým nákaza a její důsledky zmizí. Jak na to, může uživatel zjistit v návodech dodávaných k zařízením.

Proto k základnímu zabezpečení routeru patří:

- pravidelná instalace posledního aktuálního firmwaru routeru
- nastavení silných přístupových údajů k routeru
- nastavení silného hesla domácí Wi-Fi sítě s minimálním zabezpečením WPA-PSK a silnějším WPA2-PSK a šifrováním alespoň pomocí TKIP (Temporal Key Integrity Protocol), či nejlépe AES (Advanced Encryption Standard)
- zakázání vzdálené konfigurace routeru

Možná proto, že síťová zařízení nejsou chráněna antivirovými programy, nebo proto, že spousta uživatelů ignoruje i nejzákladnější bezpečnostní zásady, anebo také proto, že výrobci neřeší nebo záměrně nechávají zadní vrátka v nastavení routerů, se routery stále více stávají terčem pokusů o útok a jejich zneužití.

Ve většině případů může být router napaden, jen pokud je splněna jedna podmínka – útočník musí nalákat uživatele k návštěvě škodlivého webu v době, kdy je uživatel přihlášen k administraci routeru. Proto pro běžného uživatele stále platí, že pokud se na internetu chová uvážlivě a zodpovědně, je relativně v bezpečí.

Připravila: npor. Lenka Fadrná
Zdroj obrázků: vše-o-internetu.web.cz

Kulomet 9A-624

S příchodem bitevních vrtulníků Mi-24 v roce 1978 začala československá armáda používat čtyřhlavňové kulomety 9A-624, které jsou konstrukční kanceláří značeny jako JakB-12,7 či TKB-063. Ty tvoří organickou výzbroj bitevních vrtulníků Mi-24/35, které jsou ve výzbroji AČR dodnes, a rovněž je lze použít v podvěsných univerzálních kulometných gondolách GUV 9A-669, které se také dodnes používají.

Kulomet 9A-624 vznikl v tulské konstrukční kanceláři CKIB SOO na základě zadání tehdejšího Ministerstva obrany SSSR z druhé poloviny šedesátých let. To požadovalo sestrojení nové výzbroje pro bitevní helikoptéry Mi-24, v té době vyvíjené. Jejich první verze totiž používaly jednohlavňový kulomet Afanasjev A-12,7P ráže 12,7 mm, který byl konstrukčně již překonán, a jeho palebná síla nestačila. A-12,7P byl totiž původně vyvinut pro bombardovací letouny Tu-4 a v padesátých letech byl použit jako hlavní zbraň transportních helikoptér Mi-4. Později byl instalován i do modernějších Mi-8TV a posléze též do první sériové verze nového bitevního vrtulníku Mi-24A. Již během provozu Mi-4 bylo zřejmé, že zbraň nevyhovuje pro vedení bojových operací kvůli své palebné síle, kadenci i nespolehlivosti v prašném prostředí. Proto Ministerstvo obrany SSSR zadalo tulské kanceláři úkol sestrojit rotační čtyřhlavňový kulomet stejné ráže s teoretickou kadencí střelby až 5 000 výstřelů za minutu, což byl téměř pětinasobek typu A-12,7P. Hlavním konstruktérem nové zbraně se stal P. G. Jakuščev a jeho zástupcem byl jmenován B. A. Borzov. Proto je kulomet někdy značen JakB-12,7. Borzov po smrti Jakuščeva v roce 1973 dokonce převzal pozici hlavního konstruktéra.

Oba konstruktéři navrhli 9A-624 jako čtyřhlavňový rotační kulomet s pohonem pomocí plynů odebíraných z hlavní. Ustavení hlavní do střelecké pozice je elektromechanické,

není tedy použit klasický elektromotor jako u západních typů rotačních kulometů. V březnu 1970 byly první tři komplety 9A-624 odeslány konstrukční kanceláři vrtulníku Mi-24, která souběžně pracovala na vývoji otočného střeleckého stanoviště. To se nachází v přední vrtulníku verzí Mi-24D a Mi-24V a umožňuje pohyb zbraně do stran a dolů. Díky pohyblivému umístění může operátor měnit směr střelby i při manévrování vrtulníku, což výrazně zvyšuje přesnost zásahů. První zkoušky jasně ukázaly, že je třeba věnovat zvýšenou pozornost materiálu, z něž jsou vyráběny hlavně. Ty totiž nevydržely očekávaných 8 000 výstřelů a k jejich poškození docházelo po vystřelení 400 patron.

Později byl proto zaměněn materiál i výrobní technologie. Také mechanika kulometu byla zjednodušena a například počet pístů pro odběr plynů z hlavní byl snížen ze čtyř na jeden, čímž došlo k celkovému zjednodušení zbraně a zvýšení spolehlivosti. V letech 1973 až 1974 probíhaly zkoušky kulometu v rozličných klimatických podmínkách včetně střelby v poušti. Již v červnu 1973 ale Korvovský mechanický závod získal pokyn k zahájení sériové výroby. K oficiálnímu přijetí 9A-624 do výzbroje Mi-24D došlo až v roce 1976. Později se 9A-624 stal také součástí novější a výkonnější verze Mi-24V. Pro ní vzniklo i celé spektrum nové přesnější výzbroje včetně univerzálních kulometných gondol 9A-669, v nichž může být kulomet 9A-624 používán samostatně nebo spolu se dvěma kulomety 9A-622 ráže 7,62. Tyto kulometry byly později přijaty jako výzbroj celé řady ruských helikoptér, včetně Mi-24P, Mi-28 či Ka-50 a Ka-52. Kulomet 9A-624 byl Sovětskou armádou nasazen v několika bojových operacích včetně války v Afghánistánu, kde sice prokázal požadované parametry, na druhou stranu se ale v mnoha případech ukázal jako méně účinný a citlivý na písek a prach. Proto došlo k omezení délky

Hlavní takticko-technická data 9A-624:

Ráže	12,7 mm
Počet hlavní	4
Kadence (za min)	4 000 – 5 000 výstřelů
Ústová rychlost	810 m/s
Max. počet souvislých výstřelů	470
Hmotnost zbraně	45 kg
Délka zbraně	1,345 m
Délka hlavně	0,97 m
Životnost	8 000 výstřelů

nepřetržitě střelby, aby nedocházelo k přehřívání hlavní a zaseknutí nábojů. Tulska konstrukční kancelář v reakci na bojové nasazení vytvořila novou verzi JakBJu-12,7 s prodlouženou délkou nepřetržitě střelby ze 470 nábojů na 750 (polovina palebného průměru) a dalšími vylepšeními. Písmeno „Ju“ v názvu poukazuje na konstruktéra modernizace B. D. Juriščeva. V této podobě byly zbraně dodávány od roku 1988.

Základní technický popis

9A-624 je čtyřhlavňový rotační vysokokadenční kulomet ráže 12,7 mm s pohonem pomocí plynů odebíraných z hlavní. Napínání hlavní je založeno na třech pyropatronách PPL. Lze je ale na zemi před startem napnout i pomocí páky. Spouštění hlavní zajišťuje elektromechanický systém. Rozběh hlavní při přerušení střelby zabezpečuje pružina uložená mezi hlavními napínaná při posledních dvou výstřelech. Jako náboje se používají typy B-32, BZT-44 a 1LS ráže 12,7 × 108.

V Mi-24D a V je kulomet umístěn v pohyblivém střeleckém stanovišti USPU-24. Zbraň se v něm může pohybovat v úhlu 60° do stran a dolů a 20° nahoru. Zaměrování a pohyb zbraně v Mi-24 zajišťuje operátor pomocí otočné zaměřovací stanice KPS-53AV v předním kokpitu. Nábojová schránka, obsahující 1 470 nábojů, se nachází ve výklopné přepážce na pravé straně přídě. Její vnější strana zároveň tvoří i potah trupu. Schránku lze otevřít pomocí skládací kliky na její vnější straně. Předtím se ale musejí uvolnit zajišťovací západky na jejích koncích.

V podvěsné gondole 9A-669 má kulomet 9A-624 zásobu 750 nábojů a je v ní uložen spolu se dvěma čtyřhlavňovými kulomety 9A-622 ráže 7,62 mm se společnou zásobou 3 400 nábojů nebo samostatně.

Text a foto: Jakub Fojtík

Interní komunikační portál

www.ikp.army.cz

Dnes budeme pokračovat představením další nabídky portálu. Minule jsme psali o Dotazech, které po přihlášení uvidíte jako druhé. Další pak, pod dotazy, spatříte nabídku Diskuse. Po kliknutí na Diskusi se rozbalí stránka Fórum, kde jsou chronologicky pod sebou seřazena všechna otevřená témata diskusního fóra. Protože se na zobrazenou stránku všechna nevejdou, jsou na spodním okraji stránky k dispozici čísla dalších stránek pro možnost „listování“ v celé databázi diskusních témat. Vyhledávat v databázi témat můžete vypsáním textu nebo hesla do okénka vyhledávací. Vyhledávání probíhá jak

v názvech diskusních témat, tak v textu příspěvků. Kliknutím na název tématu se rozbalí celé diskusní téma v plném znění včetně diskusních příspěvků uživatelů. Vše je chronologicky řazeno.

Pokud chcete reagovat v diskusi, můžete si vybrat, zda chcete okomentovat konkrétní příspěvek některého z diskutujících nebo přímo hlavní téma diskuse.

Pokud chcete založit nové téma diskuse, stačí využít formulář „+ Vložit nové téma diskuse“, který je umístěn pod seznamem témat diskusního fóra. K otevření nového tématu diskuse dojde okamžitě, bez zásahu redakce.

K zajímavým diskusním tématům na portále patří problematika zdravotnického zabezpečení, dárcovství krve, problémy s výstrojním zabezpečením, čerpání řádné dovolené u vojáků z povolání, problematika služebního volna, služebního hodnocení vojáků z povolání a výběrové komise. Diskutována jsou také hospodářská a sociální práva vojáků.

V době přípravy novely zákona o vojácích z povolání byla tato novela ústředním motivem diskusí na portále.

Účast v diskusi je „anonymní“. Diskutující vystupují pod svými přezdívkami, které si zvolili při registraci.

V příštím vydání vás opět seznámíme s dalšími zajímavostmi a možnostmi, které nabízí Interní komunikační portál.

Vydává MO ČR
Odbor komunikace a propagace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefony: 973 215 553
973 215 786
Fax: 973 215 933
E-mail: areport@centrum.cz

Šéfredaktor: Jan Procházka

Grafická úprava: Andrea Bělohávková

Jazyková korektura: Jana Menšíková
Jaroslav Pajer

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Olga Endlová, tel. 973 215 563

Tisk: EUROPRINT, a. s.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 10. 6. 2014

Toto číslo vyšlo dne: 16. 6. 2014

Foto na titulní straně: Jana Deckerová

Kontakty do redakce

Šéfredaktor

Jan Procházka
telefon: 973 215 553
mobil: 724 033 407
e-mail: jan_prochazka@klikni.cz

Redaktoři

Pavel Lang
telefon: 973 215 868
mobil: 724 002 623
e-mail: pavellang@centrum.cz

Vladimír Marek
telefon: 973 215 648
mobil: 724 033 410
e-mail: v.marek@post.cz

Grafik

Andrea Bělohávková
telefon: 973 215 786
mobil: 601 579 644
e-mail: andrea.belohlavkova@seznam.cz

Informace pro autory

Aby mohla redakce proplatit honorář za zveřejněný příspěvek, musí ji autor zaslat tyto údaje:

- jméno a příjmení,
- datum narození (NE rodné číslo!),
- údaj, zda jde o VZP, o. z., AZ anebo osobu mimo resort,
- adresu bydliště.

V případě VZP, o. z. i přísl. AZ dále:

- číslo VÚ či VZ a město posádky,
- číslo RFO, který je vyplácí.

V případě osoby mimo resort:

- číslo účtu, na který má být poslán honorář,
- název a číslo banky,
- na faxové č. 973 215 933 poslat kopii průkazního lístku k tomuto účtu.

Tyto údaje je účelné uvádět současně se zasílaným článkem. Není v silách redakce je zpětně zjišťovat.

Českoslovenští důstojníci se před osmdesáti lety účastnili během války mezi Bolívií a Paraguayí o Chaco Boreal zahraniční mise

Příliš opožděná mise

Chaco Boreal bylo po dlouhá staletí rozsáhlé, velice řídce obydlené území mezi Bolívií a Paraguayí, o které nejevil nikdo příliš zájem. K zásadní změně přístupu obou zemí došlo po roce 1925, kdy se v této oblasti našla poměrně bohatá naleziště ropy. Již v srpnu 1928 se oblast stala příčinou velice krvavých bojů mezi Bolívií a Paraguayí. O šest let později dorazila do míst konfliktu i pětičlenná mise československých důstojníků vedená brigádním generálem Vilémem Plačkem.

Po úvodním konfliktu došlo v září 1929 k podepsání jakési dílčí dohody. V dubnu následujícího roku se obě strany dohodly, že si vymění dobyté pevnosti a území. K tomu také došlo v červenci 1930.

Ani v tomto okamžiku ale nebyla podepsána dohoda o celkovém vyřešení situace a nastolení míru. Naopak do oblasti byly přisunovány další a další jednotky. Za této situace nikoho ani příliš nepřekvapilo, že v roce 1932 se doutnající konflikt rozhořel opět naplno. Bolívie se domnívala, že všechny trumfy má ve svých rukou. Měla totiž třikrát více obyvatel než Paraguay. Její armáda prošla reorganizací pod vedením německého generála Hanse von Kundta. Navíc si díky úvěru kanadských a amerických bank zajistila rozsáhlé dodávky nových zbraní především z Evropy, na kterých se významně podílela československá Zbrojovka Brno.

Záhy se ale ukázalo, že špatně odhadla bojovou morálku svých vojáků. Indiánští branci pocházeli většinou z náhorní plošiny Altiplano, a tudíž neměli žádné zkušenosti s bojem v nížinatých bažinách a džungli. Neumírali tedy jen v důsledku bojů, ale i nejrůznějších nemocí či kontaktu s nebezpečnými živočichy. Naopak paraguaysští vojáci měli s oblastí nasazení mnohem více zkušenosti.

V pozadí konfliktu byl souboj dvou velkých ropných koncernů, které mezi sebou soupeřily o nově objevené zdroje. Bolívii podporoval americký koncern Standart Oil of New Jersey. Paraguayská armáda dostávala peníze od Argentiny a prostřednictvím koncernu Royal Dutch Shell i od Velké Británie.

Bolívií se zpočátku dařilo. V červnu 1932 obsadili její vojáci paraguayské pozice v severním Chacu a zároveň ve střední části této oblasti podnikli úspěšný útok proti pevnosti Boquerón. Paraguay na počáteční neúspěch reagovala mobilizací. Zároveň pověřila generála Josého Estigarribiu, aby Bolívií obsazené pozice získal zpět. To se také koncem září 1932 podařilo. Následujících několik měsíců se bojovalo o paraguayskou pevnost Nanawa. To pořad ale ještě Bolívijcům přálo štěstí. Vyslovené černé období je čekalo v roce 1933. Generál Estigarribia zahájil koncem října sérii útoků po celé délce fronty. Bolívijská obrana se hroutila. Prezident Daniel Salamanca byl nucen odvolat z funkce vrchního velitele německého generála Kundta a nahradit ho Enriquem Peñarandou.

Krátce poté odstartovalo bolívijské diplomatické úsilí, jehož vyvrcholením bylo vyslání československé vojenské mise do této země. Československo-

Mapa sporné oblasti, o kterou se bojovalo

-bolívijská smlouva o vyslání naší vojenské mise byla podepsána 8. 5. 1934. Pro Prahu angažovanost v tomto konfliktu představovala nemalá diplomatická rizika. Na druhou stranu misek vah však bylo možné položit ekonomické výhody dalšího zbrojního kontraktu a samozřejmě také nemalé bojové zkušenosti a prověření si československých zbraní v bezprostředním válečném konfliktu. Proto bylo rozhodnuto, že důstojníci vybraní do této mise budou uvolněni z armády a do Bolívie odcestují jako soukromé osoby. Z tohoto důvodu došlo 4. června 1934 k jejich přefazení do výslužby.

Do čela mise byl postaven velitel 2. horské brigády brigádní generál Vilém Plaček. Ten dostal k dispozici další čtyři důstojníky: velitele hraničářského praporu 7 plk. pěchoty Rudolfa Bělina, přednostu vojenskoprůmyslové skupiny Generálního sekretariátu obrany státu pplk. gšt. Čenka Kudláčka, příslušníka dělostřeleckého pluku 1 mjr. dělostřelectva Bohumila

Během konfliktu se velice osvědčily československé kulometry ZB 26

Jednání v roce 1935 mezi veliteli obou armád. Vlevo je Estigarribia a vpravo Peñaranda

Jeden z účastníků mise Čeněk Kudláček již v hodnosti plukovníka gšt.

Podlezla a pobočníka podnáčelníka Hlavního štábu kpt. pěchoty Theodora Pokorného. Mise nabízela těmto vojákům nejen atraktivní cestu do pro nás poněkud exotické země a získání čerstvých válečných zkušeností, ale byla zajímavá také z ekonomického hlediska. Bolívijská strana se zavázala platit našim důstojníkům měsíční žold ve výši sto padesáti liber šterlinků. A v případě generála Plačka dokonce dvojnásobek této sumy. Což bylo několika-násobně více, než by obdrželi při standardní službě v Československu.

Tomu ale také odpovídala očekávání, která si bolívijská strana od zapojení našich důstojníků do konfliktu slibovala. O tom ostatně svědčí zápis, který si krátce po příjezdu do Bolívie udělal do svého zápisníku podplukovník gšt. Kudláček: „Čekají tady od nás zázraky. Bolívijsci si myslí, že jim pomůžeme vyhrát válku. Všechno ostatní bude bráno jako neúspěch.“

O složitosti tehdejší politické a vojenské situace svědčí skutečnost, že ne všichni byli nakloněni tomu, svěřit odpovědnost za bojové operace do českých rukou. Nespiš proto se také naše vojenská mise dostala na frontu až v polovině září 1934. A i tehdy měla mít podle dohody vyslovené funkci poradní. Generál Plaček měl plnit roli jakéhosi prostředníka mezi frontovou armádou a vládou. Jeho úkolem bylo informovat o situaci na bojišti a usměrňovat vládní požadavky. Pplk. gšt. Kudláček měl funkci hlavního ubytovatele. Plukovník Bělín řídil výcvik pěchoty a major Podlézl výcvik dělostřelectva. Kapitán Pokorný působil v operačním štábu hlavního velitelství.

Na nějaký zásadní zvrat na frontě nemohly mít ale jejich pozice příliš velký vliv. Navíc bylo již pozdě. V polovině listopadu se zhroutila bolívijská fronta na Balliviánu a paraguayská armáda se dala do pohybu. V následujících měsících postupovala prakticky bez odporu na bolívijské území. Na sklonku roku 1934 se generál Plaček stal jedním ze čtyř členů nejvyšší válečné rady. V té době už byla ale situace vysloveně kritická.

Byl nejvyšší čas pokusit se frontu alespoň dočasně stabilizovat. Pro Bolívijsce to byla otázka života a smrti. Zoufalé útoky donutily Paraguayce přejít do obrany. To umožnilo Asunciónu v polovině června 1935 na mírové konferenci v Chaco vyjednat příměří.

Mírového vyjednávání se kromě válčících stran účastnila i Argentina, Brazílie, Chile, Peru, Uruguay a USA. Definitivní smlouva byla podepsána 21. července 1938. Na jejím základě většina sporného území připadla Paraguayi. Bolívie získala přístup k řece Paraguay a přístavu Puerto Casado.

Z vojenského hlediska tento konflikt upozornil na to, že případná další válka s největší pravděpodobností nebude mít již zákopový charakter, jak tomu bylo v první světové válce. Poprvé zde byly v širším měřítku použity samopaly. Jako nezastupitelná se také ukázala role mnohem masovějšího nasazení kulometů. Nemalý problém představovalo zásobování rychle se pohybujících jednotek v náročném terénu, ve kterém téměř neexistovaly komunikace. A to především pro Bolívii.

Po podepsání příměří naši důstojníci Bolívii postupně opouštěli. Jako první odpulili plukovník Bělín a major Podlézl. Podplukovník Kudláček s kapitánem Pokorným zajišťovali ještě dva měsíce průzkum povodí Amazonky na bolívijsko-brazílském pomezí. Generál Plaček byl pověřen vypracováním směrnic pro demobilizaci bolívijské armády. Bolívii opustil počátkem srpna 1935. Jako jediný z příslušníků této mise se do československé armády již natrvalo nevrátil. Koncem roku 1935 byl sice ještě povolán k mimořádné činné službě na Zemském vojenském velitelství v Košicích, ovšem jen na měsíc. V době mnichovské krize v roce 1938 ještě jednou aktivoval. Nastoupil na velitelství brněnské IV. armády, kde vykonával funkci přednosty etapní služby. To ale bylo také všechno.

Zajímavý osud čekal podplukovníka gšt. Kudláčka. Ten se po okupaci Československa stal prvním náčelníkem štábu vojenské odbojové organizace Obrany národa. Přes Slovensko, Maďarsko a Jugoslávii se dostal v prosinci 1939 do Francie a později do Velké Británie. Během druhé světové války měl možnost se na delší dobu vrátit do Jižní Ameriky. Od roku 1943 působil v Brazílii jako vojenský a letecký atašé naší exilové vlády pro latinskoamerické země včetně Bolívie.

Československá Zbrojovka Brno dodala do Bolívie v letech 1932 až 1935 celkem 55 000 pušek, 2 983 kulometů VZ 24 a ZB 26, 82 miliónů nábojů a další vojenský materiál v celkové hodnotě milión liber šterlinků. Na další nákupy ale již žádné z válčících stran nezbyvaly peníze. A tak očekávání Zbrojovky Brno, že budou uzavřeny další kontrakty, a tím i hlavní smysl celé mise, vyšly vniče.

Během konfliktu vznikaly nemalé problémy se zásobováním jednotek

Text: Vladimír Marek
Foto: archiv redakce

V KINECH OD 19. ČERVNA 2014

VŠIVÁCI

ONDŘEJ VETCHÝ

„SRDCE JAKO KNÍŽE ROHAN MUSÍŠ MÍT“